

Universitat
de les Illes Balears

Rúbrica per a la millora de l'avaluació pràctica de Tècniques Bàsiques d'Infermeria

Maria de Gràcia Mut Salvà

Memòria del Treball de Fi de Màster

**Màster Universitari de Formació del Professorat
(Especialitat: Tecnologia de Serveis)**

de la

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

2014/2015

Data 21/07/2015

Nom Tutora del Treball: Immaculada Gómez Pulido

Acceptat pel Director del Màster Universitari de Formació de Professorat

Signatura de l'autora

Signatura Tutora

Signatura

ÍNDEX

RESUM i PARAULES CLAU.....	3
1. JUSTIFICACIÓ.....	4
2. OBJECTIUS.....	5
3. ESTAT DE LA QÜESTIÓ.....	6
3.1 Avaluació.....	6
3.2 Competència.....	8
3.3 Rúbrica.....	11
3.4 Simulació.....	13
4 ESTUDI REALITZAT.....	16
4.1 Contextualització.....	16
4.1.1 Identificació del títol.....	16
4.1.2 Competència general del cicle formatiu.....	16
4.1.3 Capacitats i competències professionals.....	17
4.1.4 Continguts.....	19
4.2 Hipòtesi del treball.....	22
4.3 Població d'estudi.....	22
4.4 Mètode de recollida de dades i el seu tractament.....	22
4.5 Consideracions ètiques.....	23
4.6 Limitacions.....	23
5 RESULTATS I DESCRIPCIÓ DE LES DISTINTES REALITATS.....	24
6 DESENVOLUPAMENT DE LA PROPOSTA.....	33
6.1 Descripció.....	33
6.2 Casos clínics.....	35
6.3 Rúbriques.....	39
7 CONCLUSIONS.....	44
8 MIRANT AL FUTUR.....	46
9 REFERÈNCIES.....	47
10 BIBLIOGRAFIA.....	52
11 WEBGRAFIA.....	54
12 ANNEXOS.....	55

RESUM i PARAULES-CLAU

Al mòdul Tècniques Bàsiques d'Infermeria (TBI), corresponent al currículum del cicle formatiu de grau mitjà de Tècnic en Cures Auxiliars d'Infermeria (TCAI), és el que major càrrega lectiva té i els seus continguts són majoritàriament pràctics.

En aquest treball es planteja l'existència de dificultats per a l'avaluació dels citats continguts pràctics. Amb la finalitat de descriure dits entrebancs s'ha realitzat una recerca bibliogràfica per conèixer l'estat de la qüestió i una enquesta entre una mostra de docents en la matèria.

D'una banda s'evidencia la manca de publicacions referents a la temàtica d'interès. D'altra, els resultats de l'enquesta han confirmat el plantejament inicial. Les dificultats per aconseguir l'objectivitat, l'elevada ràtio i el factor temps han estat els impediments manifestats pels enquestats amb una major freqüència. Com a conseqüència d'aquests factors, el col·lectiu justifica el reduït nombre d'exercicis d'avaluació, en la majoria de casos trimestral. Per a donar solució a la problemàtica plantejada s'ha creat un instrument, que pretén ser útil a aquest col·lectiu: una rúbrica per a l'avaluació de TBI.

Paraules-clau: Tècniques Bàsiques d'Infermeria, avaluació, competència, rúbrica, simulació.

1. JUSTIFICACIÓ

Com a conseqüència de les dificultats trobades durant el període de pràcticum a l'institut Francesc de Borja Moll de Palma, es va decidir centrar la línia de recerca en l'avaluació de la pràctica de Tècniques Bàsiques d'Infermeria (d'ara endavant TBI), mòdul del qual es va impartir un tema, al cicle formatiu de grau mitjà de Tècnic en Cures Auxiliars d'Infermeria (d'ara endavant TCAI). La major preocupació va ser el fet de ser objectiu en la valoració de les accions de l'alumnat i que aquest assolís les competències necessàries per, en un futur proper, ser un bon professional de la salut.

A aquestes dificultats se li ha d'afegir que l'avaluació és un tema que, encetat amb l'assignatura cursada durant el Màster de Formació de Professorat, desperta interès i inquietuds a la investigadora.

Arran de les motivacions manifestades per les situacions citades anteriorment, es va decidir contactar amb el professorat d'aquesta matèria per descriure la seva metodologia en relació a l'avaluació i conèixer les seves dificultats.

Tenint com a premissa la inexistència d'una fórmula perfecte que es pugui aplicar a tot l'alumnat i a tot el temari, es pretén crear una eina fiable i objectiva que faciliti la tasca del professorat de TBI en l'avaluació més objectiva de les competències associades al mòdul.

Aterrant en l'experiència viscuda, la setmana anterior a l'inici de la impartició de les classes, la principal inquietud de l'alumnat de l'institut fou "com seria l'examen de la professora en pràctiques". El que demostra la importància que aquest col·lectiu dóna a l'avaluació-promoció, i no als continguts i a l'aprenentatge de la matèria. D'aquí la necessitat de motivar i atreure l'interès perquè la formació sigui l'objectiu a aconseguir. La responsabilitat del docent amb la societat és enorme: capacitar l'alumnat perquè, en finalitzar la seva formació al centre educatiu, sigui competent per a desenvolupar la professió que ha escollit.

2. OBJECTIUS

General

- Descriure les diferents realitats d'avaluació de TBI a partir d'un estudi exploratori entre el professorat d'aquest mòdul als centres educatius de les Illes Balears.
- Crear una proposta de model d'avaluació de TBI tenint en compte la realitat actual en matèria d'avaluació de les competències per part del professorat, amb la finalitat d'estandaritzar un sistema més objectiu de valoració.

Específics

- Investigar en la literatura existent, sobre la pràctica de l'avaluació en l'àmbit dels estudis professionals de sanitat.
- Identificar les dificultats del professorat de TBI per avaluar la pràctica associada a l'adquisició de les competències professionals del mòdul TBI.
- Dissenyar una rúbrica per a l'avaluació de TBI, en base a les activitats associades als processos de treball més significatius de les competències associades al mòdul TBI

3. ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Aquesta primera part la forma una recerca sobre els temes entorn els quals gira l'estudi: avaluació, competència, rúbrica, simulació.

A la bibliografia consultada no s'han trobat referències a l'avaluació del mòdul de Tècniques Bàsiques d'Infermeria del Cicle formatiu de grau mitjà de Cures auxiliars d'Infermeria. La documentació científica en relació a formació professional és escassa, i encara ho és més la que fa referència al cicle formatiu triat. En aquestes condicions el que s'ha decidit ha estat fer una recerca sobre els temes citats en el paràgraf anterior.

3.1 Avaluació

L'avaluació i l'aprenentatge van units de la mà. No es pot concebre l'avaluació com a finalitat de l'aprenentatge, sinó que els dos han d'anar lligats durant tot el procés d'Ensenyament-Aprenentatge. “A l'aula, l'avaluació només té raó de ser si es col·loca “al servei” de l'aprenentatge. El que implica que no conforma una finalitat en sí mateixa, sinó que s'assumeix com un dinamitzador i orientador indispensable d'aquest procés.” (Perassi, 2013, p.3)

Són múltiples les definicions tant d'experts com d'organismes sobre l'avaluació.

Pérez-Juste (1995) ¹ en la seva definició parla de tres aspectes: un procés sistemàtic, una recollida d'informació per emetre un judici de valor que justifica la posterior presa de decisions.

Posteriorment, Tejada (1997) citat per Ruíz (2001), analitza aquests matisos:

1. Com un **procés sistemàtic** de recollida d'informació: organitzant i planificant els seus elements i fases, mitjançant els agents, instruments, tècniques i mètodes.

¹ http://www.ite.educacion.es/formacion/materiales/90/cd/cursofor/cap_4/cap4a.htm

2. Relacionada amb l'emissió d'un **judici de valor**: la informació recollida ha de ser valorada.

3. Orientada en la **presa de decisions**: com, per exemple, millorar la pràctica educativa.

La majoria de definicions actuals d'avaluació comparteixen els conceptes destacats anteriorment: procés sistemàtic, judici de valor i presa de decisions. Aquest treball girarà al voltant dels dos primers.

El procés d'avaluació està format per diferents fases, Tejada (2004):

- **Planificació**
- **Recollida de la informació**
- **Interpretació i valoració dels resultats**
- Comunicació de les valoracions
- Presa de decisions

En les tres primeres etapes: planificació, recollida de la informació i interpretació i valoració del resultats seran en les quals el present estudi es desenvolupa.

Perassi (2013) planteja que durant l'avaluació és necessari fer-se una sèrie de preguntes: *Què?*, *Per a què?*, *Com?*, *Quan?*... En haver respost les dues primeres, s'obri un ventall per respondre les següents.

Reconèixer la intenció és la principal tasca de l'avaluador en el punt d'inici, diluir el *per a què*.

Borell (2002), citat per Perassi (2013) suggereix l'aglutinament dels objectius possibles d'una avaluació al voltant de quatre propòsits bàsics:

A. **Diagnosticar**: conèixer l'estat d'allò que s'investiga.

B. **Optimitzar**: captar informació per conèixer com es desenvolupa allò que s'estudia, per a reajustar-ho o corregir-ho. Funció formativa.

C. **Controlar**: confirmar els resultats obtinguts.

D. **Acreditar**: certificar certes premisses a allò que s'avalua, atorgant-li una determinada categoria.

A més de les funcions anteriors, l'avaluació pot ser²:

E. **Orientativa**. L'avaluació és bàsica per a prendre decisions.

F. **Motivadora**. Estimula alumnat i professorat a dur a terme aquelles accions per millorar la seva funció.

G. **De promoció**. Permet a l'alumnat avançar cap a la seva formació.

Una vegada esbrinat el *per què* de l'avaluació, cal pujar un esglaió fins a desxifrar *què* es pretén avaluar. En el cas que ens ocupa, la pràctica de TBI, el que s'avaluaran seran les competències de l'alumnat en els temes del citat mòdul.

3.2 Competència

El terme competència ha estat i serà definit per nombrosos autors durant la història recent, moment en què ha agafat força el concepte d'avaluació per competències.

Blas (2007) expressa que enfrontat amb l'enfocament clàssic de la formació basada en l'emmagatzemament sistemàtic de coneixements, es troba la formació basada en la competència, que reivindica el caràcter instrumental de la formació: adquirir las competències professionals necessàries per a la tasca professional, adquirint coneixements sobre fets i conceptes; però també adquirir coneixements o sabers sobre procediments i actituds.

La importància de l'avaluació per competències assumeix un paper insigne en el procés educatiu tant pel professorat, l'alumnat com per la societat. D'aquesta

² Apunts de l'assignatura Didàctica Específica. Avaluació en l'Especialitat de Tecnologia de Serveis. Màster de Formació de Professorat. UIB. Curs 2014-2015.

manera, com afirmen Shumway i Harden (2003), citats per Palés (2006) es pot conèixer si l'alumnat ha assumit les competències pertinents per a desenvolupar la professió per la qual ha estat formant-se i així donar servei a la societat.

Les competències de l'alumnat determinen el que han d'aprendre els estudiants i allò que ha de ser avaluat, a més de construir un eix de tot el procés d'Ensenyament-Aprenentatge. La seva definició és una tasca fonamental, tant pels agents implicats en la formació del futur professional com per a les institucions sanitàries i la societat en general. (Falcó, 2004, p.43)

Com afirmen Nolla, Palés i Gual (2002) citats per Falcó (2004), la definició de les competències ha de ser el centre curricular, aportant continguts, metodologies i estratègies educatives, sent la unió entre teoria i pràctica assistencial i professional en l'àmbit de la salut.

Agut i Grau (2001) agrupen les diferents definicions de competència en dos conjunts.

1. En funció dels **components** que la integren:

- Conductes. Woodruffe (1992), cit. Bee i Bee, (1994).
- Coneixements i habilitats en el rol professional. Quin i altres, (1990); Ulrich i altres, (1995).
- Combinació de coneixements, habilitats i conductes. Arnold i McKenzie, (1992); Olabarrieta, (1998).
- Des d'un caire més holístic, als coneixements, habilitats s'hi adhireixen altres característiques individuals. Boyatzis, (1982); Spencer i Spencer, (1993); Levy-Leboyer, (1997); Peiró, (1999).

2. Segons la proposta de Kanungo i Misra, (1992): “des d'una perspectiva cognitiva, es centren en la importància de les competències

per atendre situacions [...] no programades [...], que estan més dirigides per la persona que per la tasca en sí.” (Agut i Grau, 2001, p.5)

Les competències inclouen coneixements, habilitats i altres característiques individuals i a més impliquen poder exercir amb èxit tasques específiques pròpies del lloc de feina. Això fa referència a les denominades competències tècniques o particulars. [...] les que distingeixen els llocs en funció de la branca d'activitat considerada.[...]

Per altra banda, ser competent també consisteix en saber desenvolupar-se en situacions manco programades en un entorn complex i inestable. Això fa referència a les denominades competències generals o universals, perquè no es vinculen a l'exercici de tasques concretes, sinó que són transferibles a una varietat d'entorns distints. A més, la realització de les tasques específiques del lloc requereix un ús major de coneixements i d'habilitats, que d'altres característiques individuals, mentre que l'afrontament de situacions no programades, exigeix un ús major d'aquestes altres característiques individuals que de coneixements i habilitats específics. (Agut i Grau, 2001, p. 10)

Miller (1990) va definir un model d'avaluació de les competències en quatre nivells d'adquisició (Figura 1). Durante (2006) la descriu de la següent manera: en forma de piràmide, a la base es situen els coneixements (saber) i com aplicar-los (saber com). Immediatament per sobre, la simulació (demostrar com) i al cim el desenvolupament en la pràctica real (fer), independentment del que és capaç de fer (competència).

Figura 1: Adaptació de Bernal i Teixidó, 2012, p.35³

Arriba el moment d'aclarir *com* i *amb què* s'avaluarà.

A través de les simulacions es podran avaluar les competències de l'alumnat. Aquestes simulacions es descriuen a través de casos clínics, i l'eina triada és la rúbrica.

3.3 Rúbrica

Martínez-Rojas (2008) la defineix com:

Una descripció dels criteris emprats per avaluar o emetre un judici sobre l'executòria d'un estudiant en algun treball o projecte. [...] pot explicar-se com un llistat del conjunt de criteris específics i fonamentals que permeten valorar l'aprenentatge, els coneixements o les competències assolides per l'estudiant en un treball o matèria particular. (p.130)

³ http://mestreacasa.gva.es/web/solbes_jos/blog/blogs/evaluacion_y_trabajo_por_competencias

Busleimán i altres (2014) en la seva experiència en el camp de l'Odontologia, fan ús de rúbriques o matrius de valoració qualitativa que contribueixen a estandarditzar i fer més objectiu el mode d'avaluar.

Les rúbriques faciliten la qualificació de l'execució dels estudiants, en àrees que són complexes, imprecises i subjectives, a través d'un conjunt de criteris graduats i calibrats que assoleixen l'aprenentatge, els coneixements i/o les competències aconseguides per l'estudiant. Permeten avaluar [...] el domini de les competències. (p.3)

A través d'aquest instrument l'alumnat pot entendre d'on s'obté la seva qualificació, a quin nivell es troba i quins aspectes ha de canviar per aconseguir un nivell superior en l'avaluació d'una tècnica, competència, procediment... concret.

Algunes de les seves avantatges foren exposades per Goodrich (document electrònic) citat per Díaz Barriga (2005) citat a la vegada per Martínez-Rojas (2008):

- Permet al professorat avaluar de manera més objectiva, ja que els criteris de mesura estan explícits i són coneguts prèviament per tots.
- Promouen expectatives sanes d'aprenentatge, clarificant quins són els objectius i de quina manera poden assolir-se.
- Permet descriure qualitativament els distints nivells de consecució que l'alumnat ha d'assolir.
- Informen el professorat sobre l'efectivitat del procés d'ensenyament que s'està emprant.
- Proporcionen a l'alumnat retroalimentació sobre seus els punts forts i les seves debilitats.
- Redueixen al mínim la subjectivitat de l'avaluació.
- Promouen la responsabilitat de l'alumnat.
- Proporcionen criteris específics per mesurar i documentar el progrés de l'alumnat.
- Són fàcils d'utilitzar i d'explicar.

Els punts dèbils de la rúbrica, manifestats per Gatica-Lara i Uribarren-Berrueta (2013) són:

- El temps per a la seva elaboració.
- La necessitat de capacitar el professorat en el seu disseny i ús.

Existeixen dos tipus de rúbrica, Mertler (2001) citat per Martínez-Rojas (2008):

1. General: s'avalua la totalitat del procés o producte, sense fer judicis de les parts que el comprèn.
2. Analítica: divideix el procés o producte a avaluar en distints procediments, tècniques... Es retroalimenta l'alumnat sobre cada un dels punts valorats, informant dels aspectes a millorar i de les fortaleeses, promovent el caire formatiu de l'avaluació.

En conseqüència al mòdul professional que tracta el present treball, s'ha seleccionat la rúbrica analítica.

3.4 Simulació

Aquest concepte es desenvolupa al 1929 amb el primer simulador de vol. A finals dels anys 60 es comencen a utilitzar maniquins en l'ensenyament de la Medicina fins que en l'actualitat aquest sistema ha adquirit complexitat i presència en els estudis relacionats amb les Ciències de la Salut.

Des de diferents estudis, com els de la Horra (2010) i Juguera i altres (2014) s'ha demostrat que la simulació és clau per a situar l'alumnat en un escenari que calca la realitat. En aquest punt és on recau la importància de la simulació.

La simulació clínica és la recreació d'un escenari idoni per experimentar "la representació d'un esdeveniment real amb la finalitat de practicar, aprendre, avaluar, provar o adquirir coneixements de sistemes o actuacions humanes" (de la Horra, 2010, p. 553).

Referent a la Infermeria, és necessari integrar els coneixements dins del context clínic, en què s'avaluen també les habilitats i actituds de l'alumnat: el que sap, el que sap fer i el que fa. Kane (1992) citat per de la Horra (2010) apunta que les anomenades competències clíniques han de ser avaluades en el context de casos clínics rellevants i específics i no aïlladament, i per instruments objectius, fiables i vàlids.

L'aprenentatge mitjançant simulació clínica s'ha de considerar⁴ com un pont pel qual s'ha de travessar entre la formació teòrica i el tracte directe amb el pacient en un entorn real, que comença amb la Formació a Centres de Treball, sent la passa prèvia a l'arribada al món laboral.

En la major part dels centres on s'imparteix el cicle formatiu de grau mitjà de Tècnic en Cures Auxiliars d'infermeria es disposa del material bàsic per a dur a terme simulacions.

En aquest nivell educatiu, la simulació es desenvolupa mitjançant maniquins o models anatòmics que, com indica Velasco (2013), són estructures anatòmiques simples, sense cap mecanisme de retroalimentació, no tenen la capacitat de presentar cap signe vital. Són útils per a la pràctica d'habilitats de baixa complexitat com la higiene del pacient, els canvis posturals, el trasllat del pacient...

Durá (2013) en la seva tesi sobre simulació explica algunes de les raons per les quals d'aquesta tècnica és de cada vegada més usada en les Ciències de la Salut. La seguretat del pacient i l'eficiència de la formació són aspectes a favor d'utilitzar aquesta tècnica enfront de practicar directament en l'entorn real:

- Major qualitat en el procés d'aprenentatge ja que les competències poden ser entrenades les vegades que siguin necessàries, adaptant-se així al ritme d'aprenentatge de l'alumnat.

⁴Manual de casos clínics simulados.(2001). Departamento de Enfermería y Fisioterapia. Universidad de Cádiz. Jérez de la Frontera.

- Millora la seguretat dels futurs usuaris de l'alumnat, sent un entrenament de les realitats dels professionals del dia de demà.
- És un mètode molt útil en les ciències de la salut: tant a nivell educatiu com avaluatiu.

Cal destacar alguns dels seus punts febles, també descrits per Durá (2013):

- Per al desenvolupament d'una sessió de simulació és necessari que es dugui a terme en grups reduïts de 2-4 alumnes, en funció del cas clínic.
- Manca de realisme de l'entorn i la nul·la retroalimentació en el cas dels maniquins simples.

4. ESTUDI REALITZAT

En aquest apartat es pretén, primerament, contextualitzar el cicle formatiu de TCAI i el mòdul professional de TBI, i a continuació narrar com s'ha dut a terme l'estudi.

4.1 Contextualització

En aquesta part del treball es farà una descripció del cicle formatiu i del mòdul professional amb la intenció de dibuixar-ne els aspectes relacionats amb la normativa legal, guia per al professorat.

4.1.1 Identificació del títol

El mòdul de Tècniques Bàsiques d'Infermeria s'ubica dins del cicle formatiu de grau mitjà de Tècnic en Cures Auxiliars d'Infermeria (LOGSE), amb una durada de 1400 hores, regulat pel Real Decret 558/1995, de 7 d'abril. Pertany a la Família professional de Sanitat. El mes de desembre de 2012 es va publicar un esborrany⁵ de Real de Decret que pretenia suplir i derogar el document de 1995, però a dia d'avui encara està pendent d'aprovació.

4.1.2 Competència general del cicle formatiu

Els requeriments generals de qualificació professional del sistema productiu per aquest tècnic són:

Proporcionar cures auxiliars al pacient/client i actuar sobre les condicions sanitàries de l'entorn, com a membre d'un equip d'Infermeria en els centres sanitaris d'atenció especialitzada i d'atenció primària, sota la dependència del diplomad o la diplomada d'Infermeria si cal, i també com a membre d'un equip de salut en l'assistència derivada de la pràctica de l'exercici liberal, sota la supervisió corresponent.

⁵ <http://www.todofp.es/dctm/todofp/borradores/titulos/feb13/prdgm cuidados-auxiliares-de-enfermeria.pdf?documentId=0901e72b81595c93>

4.1.3 Capacitats i competències professionals

El Real Decret de 1995 utilitza el terme “capacitat”, no obstant aquest mot fa referència a “competència”, paraula que sí emprà l'esborrany de 2012. En ambdós casos es tracta del mateix concepte.

1. Interpretar i comprendre la informació i el llenguatge associats als distints processos d'atenció sanitària relacionats amb l'exercici de la seva activitat professional.
2. Realitzar tasques administratives i d'organització d'una consulta, en general del sector privat, avaluar les necessitats de productes i materials fungibles o no, administrant les seves existències a la consulta, dins del seu àmbit de competències.
3. Tenir una visió de conjunt i coordinada de les distintes condicions sanitàries dels pacients/clientes, cures auxiliars d'infermeria a realitzar, i instrumental i material utilitzat en les distintes consultes, unitats i/o serveis.
4. Promoure, al seu nivell, la humanització de l'assistència sanitària al pacient/client utilitzant tècniques de suport psicològic i d'educació sanitària.
5. Realitzar les tasques d'ajuda i instrumentació en els equips/gabinets de salut bucodental.
6. Aplicar tècniques hidrotermals bàsiques, fent ús, regulant i seqüenciant els equips i instal·lacions corresponents, observant els procediments establerts i registrant i informant de les incidències i anomalies que es produeixin durant la realització de la teràpia.
7. Potenciar el coneixement, actituds i hàbits preventius i higiènic-sanitaris en la població.
8. Col·laborar amb els membres de l'equip de treball en el que està integrat, assumint les responsabilitats conferides al mateix, complint els objectius assignats i mantenint el flux d'informació adequat.
9. Valorar, al seu nivell, la interrelació de les persones amb la salut/malaltia i els seus aspectes preventius, assistencials i rehabilitadors.

10. Actuar en condicions d'emergència, transmetent amb celeritat i serenitat els senyals d'alarma i aplicant les mesures de seguretat.
11. Posseir una visió global i integrada del sistema sanitari en els seus aspectes organitzatius, funcionals, socials i administratius.
12. Adaptar-se a les noves situacions laborals generades com a conseqüència de les innovacions tecnològiques i organitzatives introduïdes en la seva àrea laboral.

Capacitats d'autonomia en:

- Manteniment, conservació i neteja del material sanitari requerit per a l'assistència en una consulta, unitat o servei.
- Manteniment de l'ordre, neteja i condicions higiènic-sanitàries del pacient i el seu entorn.
- Citació i registre de les dades dels pacients.
- Aplicació de cures auxiliars d'infermeria.
- Aplicació de tècniques de primers auxilis.
- Administració de medicació per via oral, rectal i tòpica.
- Participació en la preparació de la medicació (dispensació d'unidosi, preparació de parenterals) baix la supervisió del Diplomant d'Infermeria.
- Maneig, calibratge, manteniment d'ús i control de l'equip i material al seu càrrec.

El mòdul professional TBI va associat a la unitat de competència 2: Aplicar cures auxiliars d'Infermeria al pacient/client. Cada unitat de competència es desglossa en realitzacions i criteris de realització. A mode d'exemple es detalla una realització i els corresponents criteris de realització de la competència 2 (Taula 1):

Taula 1. Realització i corresponents criteris de realització de la unitat de competència 2 de TBI: aplicar cures auxiliars d'Infermeria al pacient. FONT: Real Decret 558/1995

REALITZACIÓ	CRITERIS DE REALITZACIÓ
<p>2.1 Rentar, endreçar i realitzar la higiene dels pacients en funció de les seves necessitats i del pla de cures..</p>	<p>-L'endreç del pacient s'ha realitzat en funció de les necessitats i grau de dependència del mateix, comprovant-se que el pacient quedi net, sec i el més còmode possible.</p> <p>- El pacient/client ha estat ajudat i/o suplert en la utilització del material necessari per a la realització del seu endreç i higiene personal.</p> <p>- S'ha ajudat al pacient/client en la utilització dels utensilis de recollida d'excreta, i la seva posterior eliminació segons protocol.</p>

4.1.4 Continguts

Les dades d'identificació de cada mòdul formatiu detallen la seva durada, en aquest cas són 350 hores.

Per fer-se una idea de la importància de la pràctica en aquesta matèria, a continuació es detallen els continguts marcats al document, indicant-ne un exemple de cada un:

A) Higiene i endreç del malalt:

Endreç i rentat del pacient: principis anatomofisiològics i fonaments d'higiene corporal, tècniques al pacient enllitat, tècniques d'higiene capil·lar.

B) Mobilització, trasllat i deambulació de pacients:

Tècniques de mobilització.

C) Preparació a l'exploració mèdica. Constants vitals:

Constants vitals: principis fonamentals, tècniques de presa de constants vitals, gràfiques de constants vitals i balanç hídric.

D) Administració de medicació:

Tècniques d'administració de medicaments per via oral, rectal i tòpica.

E) Principis de dietètica:

Tècniques de suport i administració d'àpats a pacients.

F) Primers auxilis:

Tècniques de reanimació cardiopulmonar. Asfíxies. Aturada cardíaca.

En el Real Decret 558/1995, de 7 d'abril el mòdul professional de Tècniques Bàsiques d'Infermeria es fragmenta en 6 capacitats terminals i els corresponents criteris d'avaluació. Se n'exemplifica un d'ells (Taula 2).

Taula 2. Capacitats terminals i criteris d'avaluació de la unitat de competència 2 de TBI: aplicar cures auxiliars d'Infermeria al pacient. FONT: Real Decret 558/1995

CAPACITATS TERMINALS
2.1 Analitzar els requeriments tècnics necessaris per a realitzar la higiene personal d'un pacient/client en funció de l'estat i/o situació del mateix.
CRITERIS D'AVALUACIÓ
<ul style="list-style-type: none"> - Explicar els productes, materials i utensilis d'ús comú en les distintes tècniques d'higiene personal. - Precisar les cures higièniques requerides per un pacient/client. explicant els criteris de selecció de les tècniques en funció de l'estat i necessitats del mateix. - Explicar els criteris que permeten classificar als pacients/clientes en els graus de baix i mig nivell de dependència física. - Descriure els procediments de bany i rentat del pacient/client, precisant els materials necessaris per a la seva realització en funció de l'estat i necessitats del mateix. - Descriure els procediments de recollida d'excreta, precisant els materials necessaris per a la seva realització en funció de l'estat i necessitats del mateix. - Assenyalar la seqüència d'activitats a realitzar perquè pugui ser traslladat convenientment un cadàver al tanatori. - Descriure els procediments per emmordassar els cadàvers, precisant els materials i productes necessaris per a la seva correcta realització. - Registrar en el suport adequat les incidències esdevingudes durant l'execució de les tècniques. - En un suposat pràctic d'higiene personal convenientment caracteritzat: seleccionar els mitjans materials que s'utilitzaran en funció del suposat, realitzar tècniques de bany parcial, bany total, rentat de cabell i de boca i dents, efectuar la recollida d'excretes con utilització d'un orinal pla i/o de la botella: efectuar les tècniques per emmordassar.

4.2 Hipòtesi deL treball

La hipòtesi inicial és “Existeixen dificultats en l'avaluació de la pràctica del mòdul professional de Tècniques Bàsiques d'Infermeria?”. Aquesta creença es basa en l'experiència viscuda durant el període de pràctiques d'aquest màster a l'institut Francesc de Borja Moll de Palma. A través del present treball es refutarà o confirmarà aquesta hipòtesi.

4.3 Població d'estudi

A l'arxipèlag hi ha de 14 centres educatius⁶, entre públics, concertats i privats, on s'oferta el cicle formatiu de grau mitjà de Tècnic en Cures Auxiliars d'Infermeria. En alguns d'ells, hi ha més d'una línia i/o més d'un professor que imparteix el mòdul professional de TBI.

D'un total de 20 professors contactats, 15 han participat en l'estudi, el que suposa un 75% de la mostra. 14 varen contestar l'enquesta⁷ a través de *google drive* i una per telèfon, ja que no fa ús de correu electrònic.

4.4 Mètode de recollida de dades i el seu tractament.

La informació va ser col·lectada a través d'un qüestionari d'elaboració pròpia, amb 9 preguntes tancades d'elecció múltiple i dues preguntes obertes. El qüestionari va ser contestat mitjançant l'aplicació *google drive*⁸. Primerament, es va fer una prova pretest a dues professores qui varen manifestar algun dubte sobre la comprensió de dues de les preguntes. Una vegada modificades aquestes qüestions es va enviar un correu electrònic a tots els centres dels que es disposava d'informació de contacte per captar el professorat.

Les dades han estat analitzades mitjançant un full excel·l, i seu tractament ha estat univariable.

⁶ <http://www.caib.es/sacmicrofront/archivopub.do?ctrl=MCRST14ZI191552&id=191552>

⁷ Veure annexos.

⁸ És un servei d'allotjament d'arxius que, a més, permet crear enquestes i que la seva realització es faci de manera anònima.

4.5 Consideracions ètiques

L'anonimat va ser una qüestió valorada positivament per alguns dels participants de l'estudi, i així ho varen valorar a través del correu electrònic. Es pot deduir que aquest fet ha contribuït a aconseguir la col·laboració de part del col·lectiu.

4.6 Limitacions

El fet de ser un qüestionari implementat a través de *google drive*, ha pogut donar errors en la interpretació de les preguntes. Quan es va enviar el correu electrònic per captar els participants es va deixar un número de telèfon mòbil i la pròpia adreça electrònica per si existien dubtes o es volia fer algun suggeriment respecte a l'estudi. Cap dels docents no es va posar en contacte amb l'autora del projecte.

Inicialment es va optar pel mètode Delphi⁹, si bé aquesta idea es va descartar, donat que aquest mètode requereix una certa quantitat de temps i varies preses de contacte i això podria desincentivar la participació del professorat, que ja suporta una càrrega de feina important. Per aquests motius es va decidir elaborar un breu qüestionari. La seva recollida no va ser una etapa fàcil. Fou necessari reenviar el correu electrònic en diverses ocasions per acabar aconseguint que 15 docents participessin en l'estudi.

⁹ Yáñez, R. i Cuadra, R. (2008) La técnica Delphi y la investigación en los servicios de salud. *Ciencia y Enfermería*, 14 (1), 9-15.

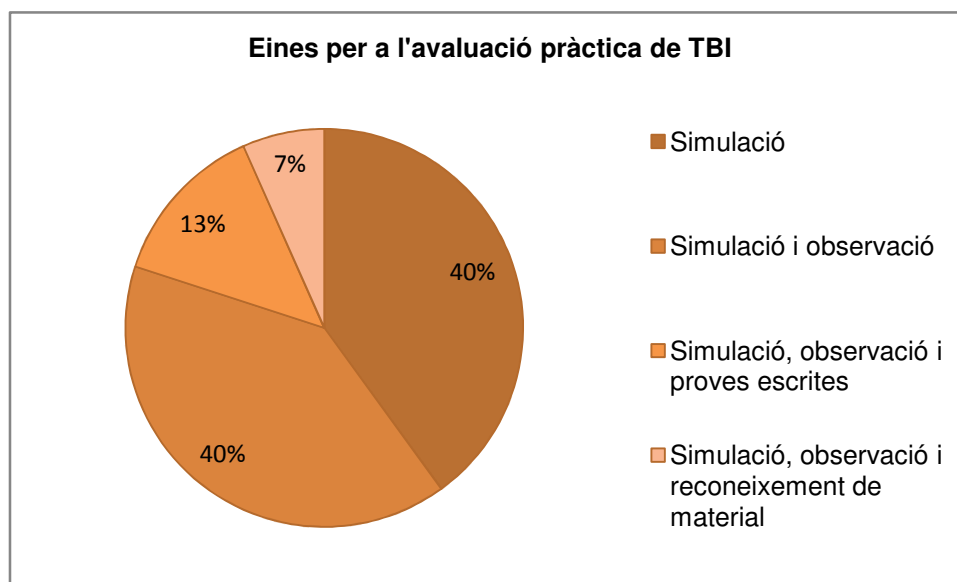
5) RESULTATS I DESCRIPCIÓ DE LES DISTINTES REALITATS

En aquest punt es farà una descripció i posterior anàlisi de les dades obtingudes mitjançant els qüestionaris contestats pel professorat de TBI de les Illes Balears.

El primer aspecte a valorar són els anys d'experiència impartint el mòdul TBI. Els resultats (veure taula 3) dibuixen l'equip participant com a totalment heterogeni en aquest tema. Destaca que el grup més nombrós tenen manco de 5 anys d'experiència. Tot i així, els anys d'experiència no descarten l'existència de dificultats per a l'avaluació de la pràctica de TBI. La persona amb més experiència, 33 anys, manifesta el factor temps com a major dificultat. No obstant, una de les que porta 10 anys impartint TBI, respon que mai no ha tingut dificultats, ja que utilitza els protocols com a guia.

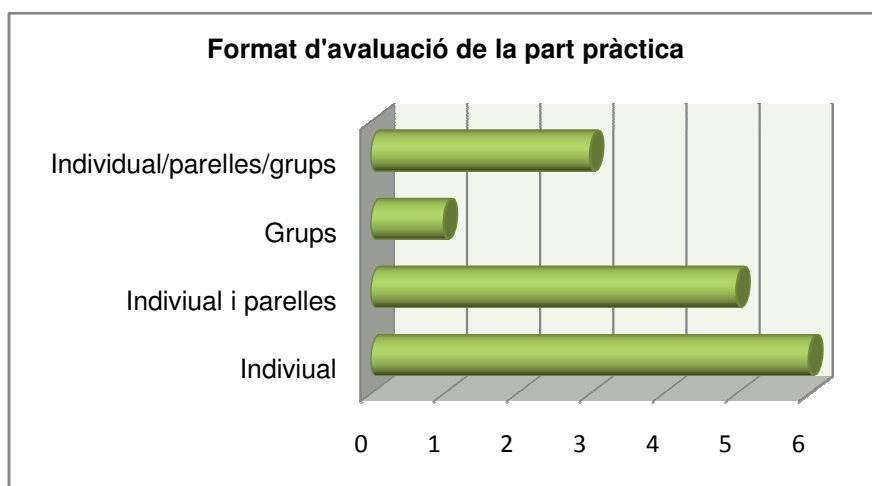
Es podria dividir el professorat participant en tres grups:

- A) D'un a cinc anys, 8 docents.
- B) De sis a deu anys, 4 docents.
- C) Més de deu anys, 3 docents.

Gràfic 1. Eines per a l'avaluació pràctica de TBI. FONT: Elaboració pròpia.

Existeix unanimitat en l'ús de la simulació de casos clínics per a l'avaluació de la pràctica de TBI. La simulació és un mètode d'elecció en diferents estudis relacionats en la salut com la Medicina¹⁰, la Infermeria¹¹ i l'Odontologia¹². Com ja s'ha comentat al principi del treball¹³, són nombroses les avantatges del seu ús i per aquestes raons és emprada per diferents disciplines i professionals.

Gràfic 2. Format d'avaluació de la part pràctica. FONT: Elaboració pròpia.

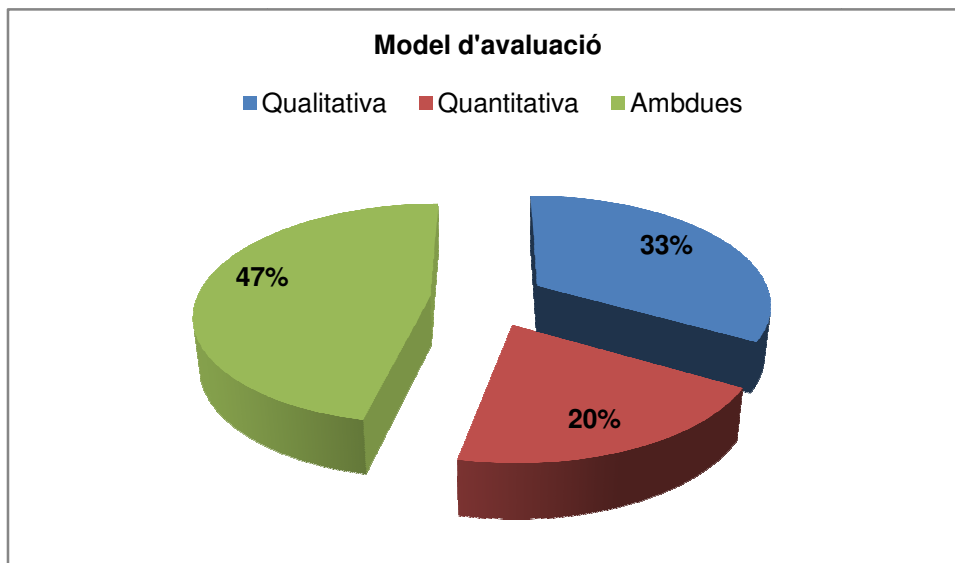
Destaca que el 40% dels participants avalua individualment l'alumnat. S'ha de tenir present, que la tasca de TCAI referent a aquest mòdul professional no és individual. En funció del centre de treball, de la situació dels usuaris o d'altres factors, es treballa en equip, juntament amb la infermera o amb un altre tècnic en cures, el que s'anomena microequip d'infermeria. Per tant, és imprescindible poder valorar el treball en equip de l'alumnat, no només la tècnica concreta. El treball en equip implica la comunicació entre els seus membres i suposa una millor qualitat assistencial. Per aquestes raons, en funció de la competència s'hauria de fer diferents agrupaments per a la seva avaluació.

¹⁰ Palés, J. i Gomar, C. (2010) El uso de las simulaciones en educación médica. *Education in the Knowledge Society (EKS)*, 11 (2), 147-170.

¹¹ Wilford A. i Doyle T.J. (2009). La simulación en la enseñanza de la Enfermería. *Metas de Enfermería*, 12(8), 14-18.

¹² Ortega, A., Casanova, I., Pertuz, R. i Cárdenas, E. (2010). Tendencias tecnológicas: simulación en la formación odontológica. *Ciencia odontológica*, 7 (2), 116-128.

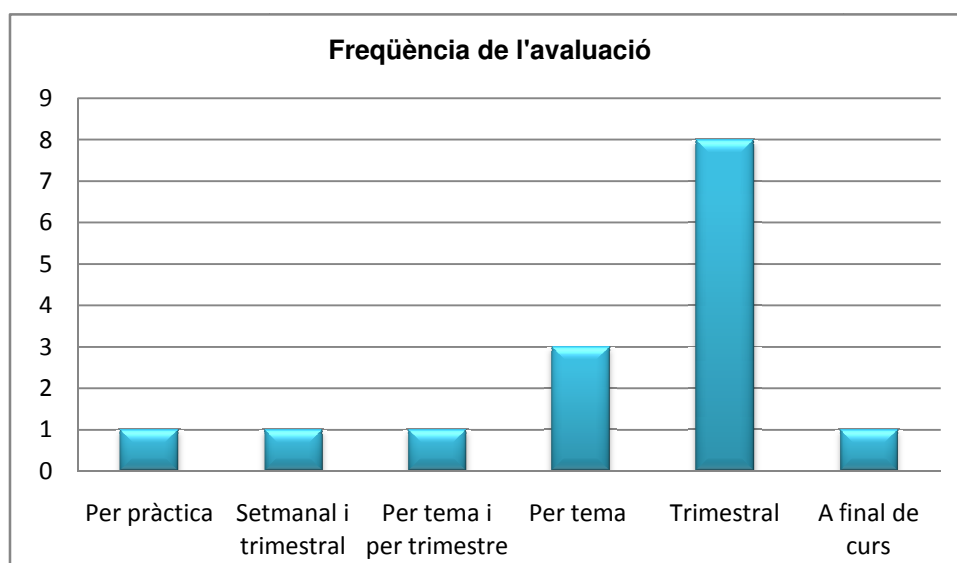
¹³ Punt 3.4 Simulació

Gràfic 3. Model d'avaluació. FONT: Elaboració pròpia.

Coincideix que tots els docents que avaluen només quantitativament pertanyen al grup A, d'un a cinc anys d'experiència. Així i tot, no s'ha trobat relació entre els altres models d'avaluació i anys d'experiència.

Ruíz (2009) anomena la qualificació com “la unió entre el procés educatiu que succeeix a l'aula amb el que espera la societat, especialment pares i administradors de l'educació.[...] És un mitjà imperfecte perquè no arriba a expressar en la seva totalitat la riquesa que té l'avaluació. Però és el que s'espera i s'exigeix, amb els seus avantatges i desavantatges.”(p.6) El sistema educatiu actual, en el Real Decret 11147/2011, de 29 de juliol pel que s'estableix l'ordenació general de formació professional del sistema educatiu, ordena que “La qualificació dels mòduls professionals, excepte el de formació en centres de treball, serà numèrica, entre u i deu, sense decimals.” Per tant, al final, el docent es veu obligat a traduir la qualificació qualitativa en numèrica. Així i tot, es pot enriquir mitjançant comentaris qualitatius sobre l'avaluació, tant dels aspectes positius com dels que ha de millorar. La rúbrica és un instrument que compleix aquestes condicions, i a més mostra a l'alumne què necessita per aconseguir un nivell superior.

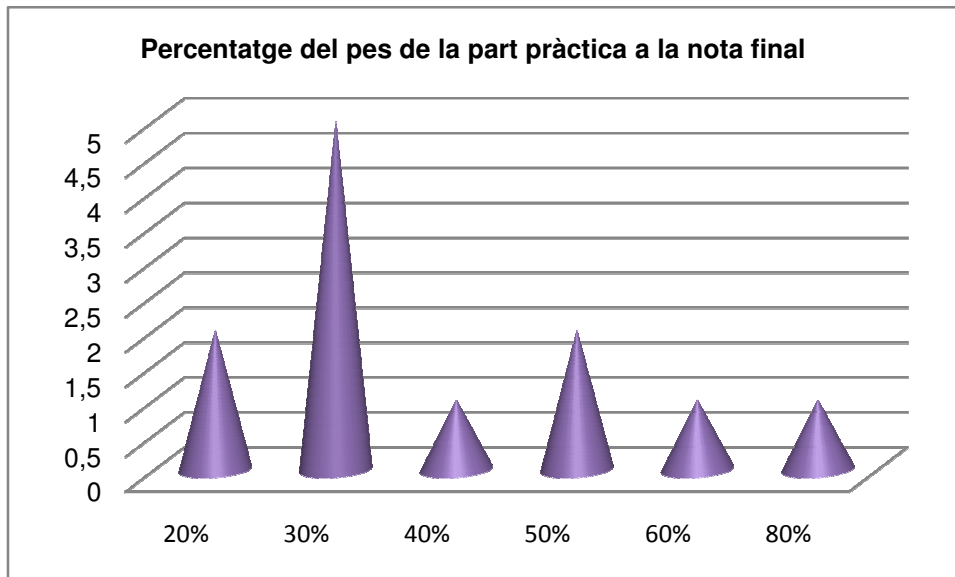
Gràfic 4. Freqüència d'avaluació. FONT: Elaboració pròpia.

De nou es mostra el gran ventall que existeix entre aquest col·lectiu, aquí en el cas de la freqüència de l'avaluació. Com argumenta en aquesta resposta un docent i en preguntes posteriors altres participants, la necessitat de temps per a l'avaluació pràctica fa que en la majoria de casos només es pugui realitzar una vegada per trimestre. Amb aquestes dades es demostra la dificultat per dur a terme avaluació contínua, imprescindible per aconseguir un procés d'Ensenyament-Aprenentatge de qualitat ja que una vegada l'alumnat ha finalitzat els seus estudis de formació professional ha d'entrar al món laboral i ha de ser competent en el seu lloc de feina.

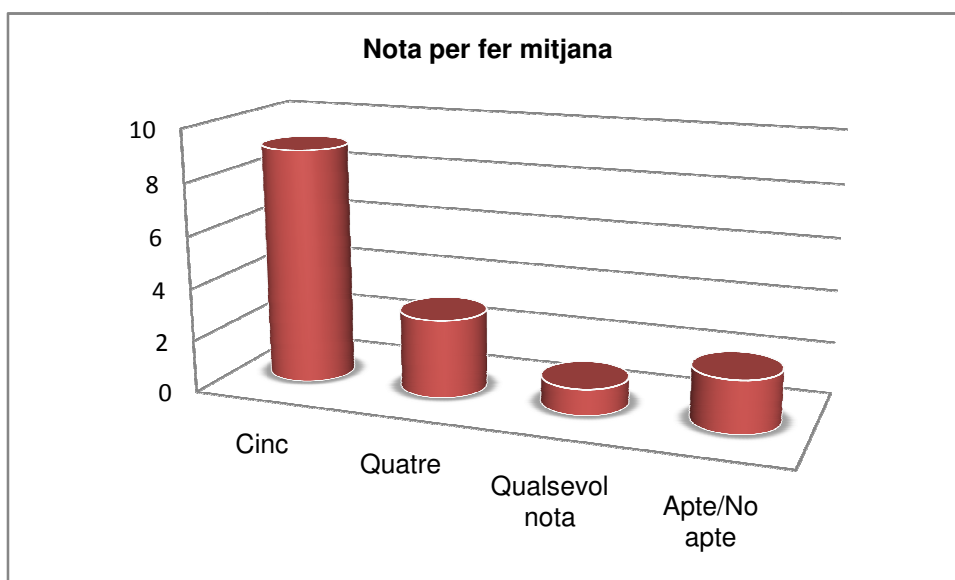
S'ha observat el lligam entre nombre d'activitats d'avaluació (per tema) i percentatge que suposa la part pràctica sobre la nota final del mòdul. Així els docents que avaluen per tema, donen valors entre el 50 i el 60%.

Pel que fa als percentatges, aquests oscil·len des de nivells mínims fins a suposar quasi la totalitat de la qualificació del mòdul. S'ha observat la relació directa entre anys d'experiència i importància que es dona a la pràctica. Els tres docents del grup C (14, 15 i 33 anys) donen valors del 50, 80 i 60% respectivament. Aquest fet demostra que la vivència en aquest escenari fa que es valori notablement la destresa pràctica de l'alumnat, ja que és una manera

d'evidenciar els coneixements teòrics apresos, portant-los a terme amb les actituds i aptituds necessàries. A més de les dades que s'observen al gràfic 5, per a tres dels participants no suposa un percentatge concret, sinó que és apte o no apte.

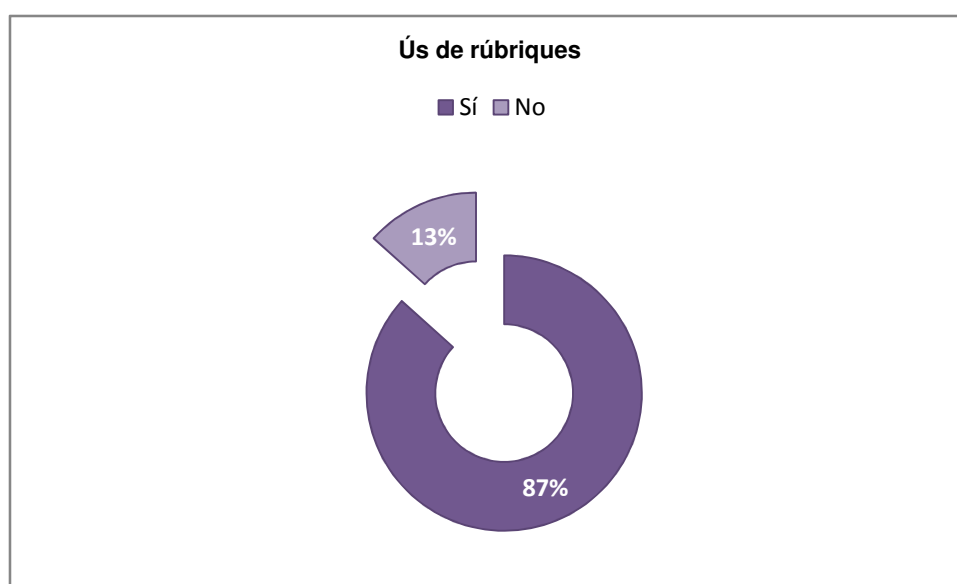
Gràfic 5. Percentatge del pes de la part pràctica a la nota final. FONT: Elaboració pròpia.

Gràfic 6. Nota per a fer mitjana. FONT: Elaboració pròpia.

Dels participants que han respost Apte/No apte es desconeix quin criteri segueixen per a valorar un alumne és competent i, per tant, supera la part

pràctica i quan no. En aquest punt caldria demanar-se quan és un alumne competent per a desenvolupar la professió que ha triat per al seu futur? Si supera amb èxit la meitat de la prova d'avaluació? És a dir, a partir d'un 5? Aquest és el criteri que segueix més de la meitat dels enquestats. És sorprenent la resposta: “qualsevol nota fa mitjana”, el que implica que si un alumne ha assolit els coneixements teòrics i ha superat la prova teòrica amb nota suficient, pot no saber desenvolupar-se en la simulació, però així i tot superar l'assignatura sense saber desenvolupar-se, sent apte per a realitzar la Formació en Centres de Treball. En els estudis de formació professional, tal com indica el seu nom, hauria de prevaler la pràctica per damunt dels coneixements teòrics, ja que en el dia de demà el que haurà de fer l'alumnat és exercir la professió, no descriure-la.

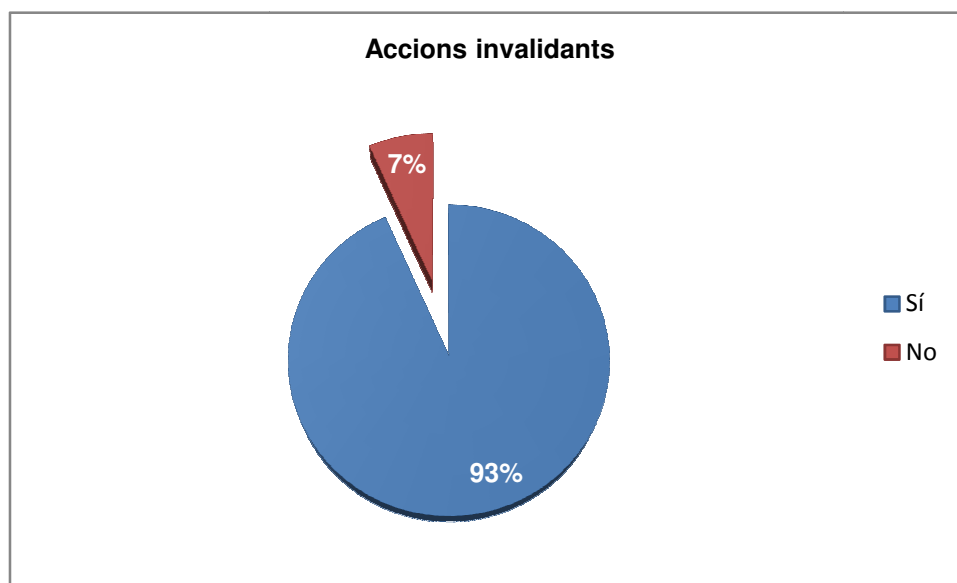

Gràfic 7. Ús de rúbriques. FONT: Elaboració pròpia.

Destaca el gran nombre de participants que empen rúbriques o algun tipus de graella per avaluar la pràctica de TBI, 13 dels 15. Existeix una connexió entre els dos docents que no en fan ús i és en la variable de la qualificació: és apte o no apte, i és imprescindible superar la part pràctica per superar el mòdul.

Aquest fet il·lustra que s'utilitza aquesta eina, encara que no de manera homogènia, ja que cada docent elabora aquest recurs amb major o menor

detall amb la finalitat de tenir un suport en l'avaluació de la pràctica de TBI. Seria de gran ajut gaudir, precisament d'una rúbrica estàndard que permetés el seu ús i fos accessible i proporcionada als docents del mòdul professional. En l'apartat següent, es desenvolupa la proposta, que serà proporcionada als participants de l'estudi, per a la seva revisió i discussió, com s'explica al final del treball.

Gràfic 7. Necessitat de l'existència d'accions invalidants. FONT: Elaboració pròpia.

Només un dels docents, que pertany al grup A d'experiència impartint TBI, no considera adient l'existència d'accions invalidants en l'avaluació pràctica. Per tant, hi ha consens respecte a aquesta qüestió, el que evidencia la necessitat de demostrar a l'alumnat la responsabilitat en el seu desenvolupament professional. Així les coses, en el desenvolupament de les rúbriques s'han inclòs accions, l'omissió de les quals implicarà la invalidació de la prova d'avaluació.

Ha arribat el moment de descriure les dificultats manifestades pel professorat en l'avaluació de la part pràctica de TBI.

“Avaluant mitjançant un cas pràctic l'alumne es troba molt nerviós i això li afecta negativament. Per altra part, si avalues sense prova pràctica només amb

l'observació durant les sessions pràctiques és molt difícil posar una nota objectiva especialment quan tenim ràtios elevats.” Aquest comentari resumeix els tres principals obstacles que ha manifestat aquest col·lectiu:

A) **Objectivitat**: “Ser objectiu”.

Mitjançant la rúbrica es pretén objectivitzar al màxim nivell possible la resolució dels casos clínics plantejats.

B) **Nerviosisme** de l'alumnat: “Les relacions personals, es passa molt de temps amb els alumnes i arribes a conèixer-los molt bé, saps que són vàlids, però els nervis els bloquegen,i fan un mal examen i tu saps que ho saben, però has de ser objectiu”.

El fet que els estudiants només tinguin una possibilitat de ser avaluats un cop al trimestre, aspecte que minimitza l'avaluació contínua, fa que tinguin una sola oportunitat per a demostrar el que saben fer, el que han après, aquest aspecte es pot considerar la raó per la qual estiguin nerviosos el dia de la prova. Una opció de minvar aquestes reaccions compartides per molts d'ells és augmentar el nombre d'activitats d'avaluació, de manera que es sentin còmodes, sentint l'avaluació pràctica com un recurs habitual, i no extraordinari com esdevé en la majoria de casos. A més, s'ha d'afegir una premissa aportada pel professor Marco Alarcón durant les classes d'Avaluació del present màster: a major nombre d'activitats d'avaluació major objectivitat, ja que el marge d'error en la fase d'interpretació i la valoració dels resultats es minimitza per la seva major freqüència.

C) **Ràtio** alumnat: “Massa alumnes per classe” i “Quantitat d'alumnes per grup”.

Com ja s'ha apuntat anteriorment¹⁴, el mòdul de TBI té 350h lectives, per tant, gestionar el recurs temps podria millorar el procés d'Ensenyament-Aprenentatge del mòdul professional perquè la pràctica fos més present a les aules, de manera que, en finalitzar la seva formació l'alumnat hagi pogut assolir

¹⁴ Punt 4.1.4 Continguts

les competències que se li exigiran tant en la Formació en Centres de Treball com en el l'àmbit professional.

La darrera pregunta del qüestionari tractava sobre els aspectes que més valora el docent en l'avaluació de la pràctica de TBI. Les respostes s'han agrupat de la següent manera:

A) Actitud envers al pacient: fent referència a l'empatia, al respecte, a preservar la intimitat... "Empatia, mesures d'higiene i saber treballar en equip".

B) Interès cap a l'assignatura i a la professió: "La constància, l'interès i les ganes d'aprendre".

C) Tècnica: habilitat, relació entre la teoria i la pràctica, tenir una visió global de les cures, asèpsia, mesures d'higiene..."Un aspecte molt important és que l'alumnat sàpiga perquè fa les coses i pugui justificar la seva actuació en base a allò explicat a classe".

A més, dos comentaris fan palès la necessitat d'un instrument com el que s'exposa a l'apartat "desenvolupament de la proposta", donant solució al que es planteja: "Què sàpiga a posteriori les coses que ha fet correctament i els errors que ha comès" i "Que l'alumne tingui clar de quins casos pràctics s'avalua i hagi tingut prou temps d'assimilar els continguts pràctics treballats prèviament a l'avaluació."

Per finalitzar, es va deixar aquest espai perquè els participants poguessin manifestar algun aspecte que no quedés reflectit en algun punt anterior i/o es volgués afegir algun comentari sobre l'estudi.

S'exposa la rellevància pel que fa a l'actitud de l'alumnat respecte a l'assignatura i el correcte desenvolupament de les pràctiques del dia a dia, que valora part del professorat el dia de l'avaluació, quan apareixen els nervis. En aquests casos, apunten la necessitat de l'opció de la recuperació.

També s'ha assenyalat la intenció d'augmentar el nombre d'avaluacions pràctiques, en cas de què les ràtios minvessin, ja que així “dificulta aquesta atenció individualitzada”

6) DESENVOLUPAMENT DE LA PROPOSTA

Una vegada s'han descrit els inconvenients del professorat de TBI per a l'avaluació de la pràctica, es posa de manifest la necessitat de crear un model d'avaluació en direcció a donar solució a les dificultats detectades i esmentades. La intenció és resoldre un problema existent i majoritari als centres on s'imparteix el cicle formatiu de Tècnic en Cures Auxiliars d'Infermeria.

6.1 Descripció

Davant la manca d'evidència científica sobre l'avaluació de la part pràctica del cicle de formació professional de TCAI, es proposa una eina homogènia, accessible i de fàcil ús per a tot el professorat que vulgui emprar-la.

Aquesta que es presenta no és una rúbrica pura, sinó que està adaptada a la simulació, a través de la qual s'avalua el mòdul de Tècniques Bàsiques d'Infermeria en tots els centres educatius enquestats. La qual cosa implica que l'avaluació ha de ser instantània, ja que no dóna possibilitat a la reproducció. El professorat no pot revisar l'actuació pràctica com en el cas de qualsevol altra avaluació que es faci per escrit. Per tant el següent recurs d'avaluació s'ha creat amb la finalitat de ser clarificador. Evitant el dubte o a la confusió, ha de permetre una manera ràpida i quasi automàtica d'avaluació, simultània en el temps d'execució de la simulació. No obstant, existeixen diverses opcions que podrien enriquir la simulació, com a complement a la simple escenificació amb maniquins. Es poden destacar: l'enregistrament de la simulació, permetent l'avaluació en grup, i una vegada finalitzat, el docent podria revisar-ho les vegades que necessités, millorant la fase de recollida d'informació. La coavaluació, fomentant la responsabilitat de l'alumnat. L'avaluació per part de més d'un professor; aquesta idea podria desenvolupar-se en centres on hi ha

més d'un grup de TCAI. A més dels sistemes d'avaluació directes, també s'hi podrien plantejar altres d'indirectes, com han comentat alguns dels professors enquestats: resolució de casos clínics per escrit, treballs de recerca...

Amb la finalitat d'acreditar l'instrument creat, aquest s'ha basat en la següent documentació:

- Guía de buenas prácticas en Enfermería: atención orientada al paciente. Asociación Profesional de Enfermera de Ontario¹⁵.
- Procedimiento de evaluación y acreditación de las competencias profesionales. Cualificación profesional: Curas auxiliares sanitarias. Guía de evidencia de la competencia profesional.¹⁶
- Guía de Actuación de Enfermería: Manual de procedimientos generales. Conselleria de Salut. Comunitat Valenciana¹⁷.

A continuació, a través d'una taula es fa una relació de cada rúbrica amb les corresponents capacitats i continguts descrits al títol.

¹⁵

http://www.evidenciaencuidados.es/evidenciaencuidados/pdf/RNAO/Atencion_orientada_al_paciente_guia.pdf

¹⁶ <http://www.todofp.es/dctm/todofp/acreditacion-de-competencias/guias/sanidad/gecsan6692.pdf?documentId=0901e72b814ea15a>

¹⁷ <http://publicaciones.san.gva.es/publicaciones/documentos/V.5277-2007.pdf>

Taula 4. Relació de les rubriques amb les capacitats i els continguts del títol de TCAI.

FONT: Elaboració pròpia a partir de les dades del títol.

Rúbrica	Capacitats ¹⁸	Capacitats d'autonomia	Continguts
Constants vitals (1)	1, 3, 9, 12	Aplicació de tècniques de primers auxilis Maneig, calibratge, manteniment d'ús i control de l'equip i material al seu càrrec.	Preparació a l'exploració mèdica. Constants vitals
Ènema (2)	1, 3, 7, 9	Manteniment de l'ordre, neteja i condicions higiènic-sanitàries del pacient i el seu entorn Administració de medicació per via oral, rectal i tòpica	Higiene i endreç del malalt Administració de medicació
Higiene (3, 4, 9, 10)	3, 4, 7, 9	Aplicació de tècniques de primers auxilis Manteniment de l'ordre, neteja i condicions higiènic-sanitàries del pacient i el seu entorn.	Higiene i endreç del malalt
Quirúrgic (5)	1, 3, 4, 7, 8, 9	Aplicació de cures auxiliars d'infermeria. Maneig, calibratge, manteniment d'ús i control de l'equip i material al seu càrrec.	Preparació a l'exploració mèdica. Constants vitals
Sondatge vesical (6)	1, 3, 8	Manteniment de l'ordre, neteja i condicions higiènic-sanitàries del pacient i el seu entorn Aplicació de cures auxiliars d'infermeria,	Higiene i endreç del malalt
Trasllat (7)	1, 3	Aplicació de cures auxiliars d'infermeria.	Mobilització, trasllat i deambulació de pacients
Alimentació (8)	1, 3, 4, 7, 9	Administració de medicació per via oral, rectal i tòpica Aplicació de cures auxiliars d'infermeria.	Higiene i endreç del malalt, Mobilització, trasllat i deambulació de pacients, Principis de dietètica

6.2 Casos clínics

Seguidament es descriuen tres casos clínics contextualitzats en l'àmbit hospitalari¹⁹, a través dels quals l'alumne pot situar-se en el desenvolupament de la prova, afavorint les tasques heurístiques enfront de les algorítmiques. El model actual d'Infermeria es basa en les 14 Necessitats Bàsiques de Virginia Henderson, en què postula que algunes d'aquestes necessitats poden ésser suplertes parcial o totalment pel personal d'Infermeria (Luis Rodrigo, 2002).

¹⁸ Veure la descripció al punt 5.1.3

¹⁹ Entorn professional on desenvolupa la seva activitat laboral la investigadora, raó per la qual s'ha triat aquest marc.

Així, es descriuen les necessitats del pacient segons el seu grau de dependència i consegüent suplència, si així ho precisa.

Aquests casos s'han redactat com a exemple, perquè el lector pugui ubicar en quins escenaris es podria fer ús de les rúbriques. Aquestes s'han d'utilitzar en funció dels continguts del mòdul impartits.

CAS 1

Treballes en el torn de dematí en una unitat de Medicina Interna. Un dels pacients és en Tomeu, un senyor de 93 anys que viu a una residència des de fa quatre anys i és dependent per a totes les necessitats bàsiques. Va ingressar fa uns dies amb el diagnòstic d'insuficiència renal aguda. Comparteix habitació amb un altre pacient.

1. Una de les rutines de cada matí és la presa de constants vitals.
 - **Pren-li les constants vitals. (Aquesta part es farà a un altre alumne, no al maniquí) (Rúbrica 1)**

2. En Tomeu fa tres dies que no ha fet cap deposició.
 - **Administrar-li un ènema comercial. (Rúbrica 2)**

3. L'ènema ha estat efectiu, ha fet una deposició abundant. A més és l'hora de la higiene.
 - **Fes-li la higiene completa. (Rúbrica 3 i rúbrica 4)**

CAS 2

Treballes en el torn d'horabaixa en una unitat de Cirurgia. Una de les pacients, na Consuelo és una senyora de 55 anys que ha anat a quiròfan a les 12h per ser intervinguda d'una hèrnia inguinal. És autònoma per a totes les necessitats bàsiques.

1. A les 16h la infermera t'informa de què han telefonat de la unitat de reanimació per explicar l'estat de la pacient i que en poc temps tornarà esser a la planta.

- **Què has de fer abans de rebre a la pacient?**
- **Quines accions has de seguir quan arriba la pacient a l'habitació? (Rúbrica 5 i rúbrica 1)**

2. La pacient presenta saturacions d'oxigen per baix del 85%:

- **La infermera et demana que portis una mascareta Venturi i li col·loquis al 35%. (Rúbrica 5)**

3. Finalment el cirurgià vol que es sondi a la pacient per a controlar millor la seva diüresi.

- **Vas a l'habitació juntament amb la infermera per a realitzar el sondatge vesical. (Rúbrica 6)**

CAS 3

Treballes en una unitat de Medicina Interna en el torn d'horabaixa. Un dels pacients, en Colau és un senyor de 78 anys que està ingressat per una pneumònia. És semidepenent per a les necessitats bàsiques ja que necessita suplència parcial per a l'alimentació, la higiene, vestir-se i desvestir-se i per a la mobilització. Duu pautada una dieta disfàgia ja que presenta problemes de deglució, a més, diu que no li va gaire bé la pròtesi dental.

1. En Colau ha fet la migdiada al llit, però ja ha descansat i ara ha tocat al timbre demanant que l'ajudin a posar-lo a la butaca.

- **Com el col·loques a la butaca? (Rúbrica 7)**

2. És l'hora del sopar i el pacient està assegut a la butaca, així com l'has deixat fa una estona.

- **Com ajudes al pacient en la necessitat d'alimentació? (Rúbrica 8)**

3. Abans d'anar-se'n a dormir et demana que li facis la higiene bucal.

- **Com ho fas? (Rúbrica 9)**

6.3 Rúbriques

Les rúbriques estan compostes de sis apartats:

1. El títol de la rúbrica: nom de la tècnica a avaluar.
2. Nom de l'alumne: perquè el docent l'escrigui abans de la prova
3. Graella de material: tot el que es necessita per a desenvolupar la tècnica. Al costat del llistat hi ha una columna perquè el docent marqui el que s'ha preparat correctament.
4. Criteris d'avaluació: principis a valorar de la prova.
5. Procediment: s'ha dividit en distintes accions molt concretes, que el docent pot observar durant l'exercici i marcar si s'han dut a terme.
6. Accions en negreta: l'omissió d'alguna d'elles implicarà la no superació de la prova. La raó d'incloure aquest punt ha estat perquè es tracta d'aspectes transversals de la professió, com són la seguretat del pacient, la higiene general, la intimitat, l'autocura, l'ergonomia...

Seguidament es fa una proposta de sistema de correcció. Una vegada realitzada l'avaluació, l'alumnat rebrà la següent informació: accions que no ha realitzat i nota qualitativa i quantitativa. Aquesta és una iniciativa de la investigadora, per a facilitar la comprensió de l'ús de les rúbriques al lector, per tant, s'ha de tenir present que cada docent que l'empri en un futur plantejarà els seus propis criteris.

criteris de qualificació de les rúbriques:

NO APTE:

- Omissió d'alguna de les accions en negreta.
- Realització de <70% de la resta d'accions.

APTE: realització de totes les accions en negreta i a més:

- 70% de la resta d'accions: **APROVAT (5-5.9)**.
- 71-80% de la resta d'accions: **BÉ (6-6.9)**.
- 80-94% de la resta d'accions: **NOTABLE (7-8.9)**.
- més del 95% de la resta d'accions: **EXCEL·LENT (9-10)**.

Just després es presenten les rúbriques en dimensió reduïda, incloses als annexos a mida real.

RÚBRICA 1

PRESA DE CONSTANTS VITALS		Nom alumne/a:
Material	Criteris d'avaluació:	
Fonendoscopi	1. Definir cada una de les constants vitals i els factors que poden modificar-ne els valors	
Esfingomanòmetre	2. Identificar el material necessari per a la mesura de les constants vitals	
Termòmetre	3. Identificar les zones anatòmiques de mesura de les constants vitals	
Gràfica de constants	4. Realitzar correctament el procediment de mesura de les constants vitals	
Bolígrafs	5. Enregistrar les dades dels paràmetres obtinguts en el suport adequat i de la forma establerta	
Relloige		
PROCEDIMENT:		Realitzat
Es renta les mans		
Prepara correctament tot el material		
Informa del procediment al pacient		
Preservar la intimitat del pacient: demana als acompanyats que surtin de l'habitació. Tanca la porta, es posa la cortina i/o el biombo, en cas d'habitació doble.		
Col·loca correctament l'esfingomanòmetre		
Col·loca correctament el fonendoscopi		
Valor correcte de Tensió arterial (TA)		
Registre correcte de TA i incidències		
Selecciona una zona anatòmica correcta per a mesurar la Freqüència cardíaca (FC)		
Mesura la FC durant almanco 30"		
No fa ús del dit polze		
Valor correcte de FC		
Registre correcte de FC i incidències		
Col·loca correctament el termòmetre		
Valor correcte de Temperatura (T ^º)		
Registre correcte de T ^º i incidències		
Mesura la Freqüència respiratòria (FR) durant almanco 30"		
Valor correcte de la FR		
Registre correcte de la FR i incidències		
Acomoda al pacient		
Informa dels valors al pacient		
Recull el material		
S'acomoda del pacient		
Es renta les mans		

RÚBRICA 2

ADMINISTRACIÓ D'ÈNEMA COMERCIAL		Nom de l'alumne/a:
Material	Criteris d'avaluació:	
Guants d'un sol ús	1. Preparar el material per a l'administració d'ènemes	
Xopador	2. Realitzar la tècnica d'administració d'ènemes	
Ènema		
Lubricant		
Orinal pla		
Bolquer		
Material per a la higiene genital (veure rúbrica 4)		
PROCEDIMENT:		Realitzat
Es renta les mans		
Prepara el material		
Demana ajuda a un company, si cal, segons les necessitats del pacient		
Informa al pacient del procediment		
Preservar la intimitat del pacient: demana als acompanyats que surtin de l'habitació. Tanca la porta, es posa la cortina i/o el biombo, en cas d'habitació doble.		
Demana la col·laboració del pacient		
Es posa els guants		
Col·loca al pacient en decúbit lateral esquerre		
Posa un xopador i un bolquer baix les anques del pacient		
Impregna l'extrem de l'ènema amb lubricant		
Avisa al pacient perquè es relaxi i no faci força		
Separa l'anca superior amb una mà		
Introdueix la cànula suaument		
Estreny el recipient fins a introduir la totalitat del contingut		
Retira la cànula lentament		
Mantén les anques estretes durant al manco 5 minuts		
Col·loca l'orinal pla per a l'evacuació		
Deixa el temps que el pacient necessiti		
Higiene genital (veure rúbrica 4)		
Acomoda al pacient		
Recull el material		
S'acomoda del pacient		
Es renta les mans		
Registra la tècnica i les incidències a la Història Clínica del pacient		

RÚBRICA 3

HIGIENE CORPORAL AL PACIENT DEPENDENT		Nom de l'alumne/a:		
Material:		Criteris d'avaluació:		
2 esponges sabonoses		1. Realitzar els procediments d'higiene i endreç del pacient		
Palangana amb aigua tèbia		2. Descriure les cures d'infermeria pel que fa a les necessitats d'higiene i endreç		
Guants d'un sol ús		3. Aplicar mesures de prevenció d'úlceres per pressió		
2 tovallolles				
Crema hidratant o oli d'ametlles				
Camisa de dormir				
Bolquer				
Xopador				
Carro o bossa de roba bruta				
Carro o bossa de residus				
PROCEDIMENT:		Realitzat		
Es renta les mans				
Prepara el material				
Demana ajuda a un company				
Informa al pacient del procediment				
Preservar la intimitat del pacient: demana als acompanyats que surtin de l'habitació. Tanca la porta, es posa la cortina i/o el biombo, en cas d'habitació doble.				
Demana la col·laboració del pacient				
Es posa els guants				
Col·loca el material al seu abast				
Col·loca el pacient en decúbit supí				
Comença rentant la cara només amb aigua				
Retira la camisa de dormir				
Retira el material d'incontinència				
Col·loca amb una tovallola la zona que no es neteja en aquell moment				
Zona anatómica		Neteja	Aclareix	Exerça
Coll				
Orelles				
Braços				
Aixelles				
Mans				
Abdomen				
Té en compte la zona submamària				
Extremitats inferiors				
Penis				
I si en compleix els espais interdigital				
Zona genital (<i>veure rúbrica: femenina i masculina</i>)				
Col·loca al pacient en decúbit lateral				
Canvia l'esponja				
Dona protecció del coll				

Continuació rúbrica 3

Espatlles			
Esquena			
Cuixes			
Anques			
Exerça sense fricció			
Hidrata la pell amb crema hidratant o oli d'ametlles			
Col·loca el material d'incontinència			
Vesteix al pacient			
Acomoda al pacient			
Recull el material			
S'acomoda del pacient			
Es renta les mans			
Dona la tècnica i les incidències a la Història Clínica del pacient			

RÚBRICA 5

RÚBRICA 4

HIGIENE GENTAL MASCULINA		Nom de l'alumne/a:		
Material:		Criteris d'avaluació:		
2 Esponges sabonoses		1. Realitzar els procediments d'higiene genital del pacient		
Guants d'un sol ús		2. Descriure les cures d'infermeria pel que fa a les necessitats d'higiene		
Tovallola				
Xopador				
Bolquer				
Palangana amb aigua tèbia				
PROCEDIMENT:		Realitzat		
Es renta les mans				
Prepara el material				
Informa al pacient del procediment				
Preservar la intimitat del pacient: demana als acompanyats que surtin de l'habitació. Tanca la porta, es posa la cortina i/o el biombo, en cas d'habitació doble.				
Demana la col·laboració del pacient				
Es posa els guants				
Col·loca el material al seu abast				
Col·loca la pacient en decúbit supí				
Retira el material absorbent d'incontinència				
Aboca aigua en la zona genital				
Primer neteja el penis				
Abaixa el prepuci				
Neteja el gland fent moviments circulars des del meit urinari				
Aclareix				
Exerça suauement				
Apuja de nou el prepuci				
Neteja els testicles				
Aclareix				
Exerça suauement				
Col·loca el pacient en decúbit lateral				
Utilitza una esponja nova				
Neteja la zona perianal				
Neteja els glüts				
Aclareix				
Exerça suauement				
Col·loca el xopador				
Col·loca el bolquer correctament				
Acomoda al pacient				
Recull el material				
S'acomoda del pacient				
Es renta les mans				
Registra la tècnica i les incidències a la Història Clínica del pacient				

PACIENT POST-QUIRÚRGIC		Nom de l'alumne/a:		
Material:		Criteris d'avaluació:		
Pal de serumteràpia		1. Col·laborar en l'atenció del pacient post-quirúrgic		
Palangana		2. Descriure les complicacions post-quirúrgiques més freqüents		
Botella/orinal pla		3. Instruir al pacient en la realització d'exercicis respiratoris		
Manta		4. Identificar correctament els mecanismes d'oxigenoteràpia		
Mascareta Venturi		5. Manipular correctament els mecanismes d'oxigenoteràpia		
Guants d'un sol ús				
PROCEDIMENT:		Realitzat		
Es renta les mans				
Prepara l'habitació del pacient: material				
Es posa els guants				
Constants vitals (<i>veure rúbrica 1</i>)				
Control del nivell de consciència				
Control del dolor				
Control náusees				
Control de micció				
Control de l'apòsit quirúrgic				
Control del drenatge				
Explica al pacient els exercicis de fisioteràpia respiratòria				
Explica com ha de tossir i/o esternudar				
Selecciona correctament la mascareta Venturi				
Col·loca de la forma adient la rodeta de la mascareta Venturi				
Connecta correctament la mascareta Venturi a la presa d'oxigen				
Acomoda al pacient				
Es renta les mans				
Registra la tècnica i les incidències a la Història Clínica del pacient				

RÚBRICA 6

SONDATGE VESICAL		Nom de l'alumne/a:
Material:		Criteris d'avaluació: 1. Reconeixer els tipus de sondatge vesical 2. Preparar el material necessari per a un sondatge vesical 3. Col·laborar en la instauració d'un sondatge vesical
Sonda vesical		
Bossa de diüresi		
Gases estèrils		
Antisèptic		
Ampolla de 10cc d'aigua destil·lada		
Material per a la higiene genital		
Guants estèrils		
Guants d'un sol ús		
Xeringa de 10cc		
Lubricant urològic anestèsic		
Talla estèril		
PROCEDIMENT:		Realitzat
Es renta les mans		
Prepara el material		
Informa al pacient del procediment		
Preservar la intimitat del pacient: demana als acompanyats que surtin de l'habitació. Tanca la porta, es posa la cortina i/o el biombo, en cas d'habitació doble.		
Demana la col·laboració del pacient		
Es posa els guants		
Col·loca el pacient: decubít supí si és home i posició ginecològica si és dona		
Realitza la higiene genital correctament (<i>veure rúbrica 10</i>)		
Es canvia els guants		
Prepara el material sobre un camp estèril		
Demana al pacient que es mantingui relaxat		
Proporciona el material a la infermera		
Insereix la bossa de diüresi a la sonda en el moment adequat		
Penja la bossa al lloc indicat al llit		
Comprova la correcta sortida d'orina		
Acomoda el pacient		
Recull el material		
Es renta les mans		

RÚBRICA 7

TRASLLAT LLIT-BUTACA		Nom de l'alumne/a:
Material:		Criteris d'avaluació: 1. Descriure els tipus de mobilitzacions i els arcs de moviment 2. Aplicar les normes fonamentals de la mecànica corporal 3. Identificar les normes de prevenció de caigudes
Guants d'un sol ús		
Llongol		
PROCEDIMENT:		Realitzat
Es renta les mans		
Informa al pacient del procediment		
Demana la col·laboració del pacient		
Es posa els guants		
Comprova que el llit està frenat		
Situa la butaca paral·lela al llit		
Col·loca un llençol damunt la butaca		
Baixa el llit fins a l'alçada mínima		
Puja la capçalera entre 45-90º		
Col·loca el braç més pròxim a la capçalera del llit darrere el coll del pacient		
Col·loca l'altre braç baix del genoll del pacient		
Gira el cos de manera que les cames del pacient quedin penjant del llit		
Posa les sabates al pacient		
Comprova que les sabates estiguin ben subjectes		
Orienta els peus en direcció al pacient		
Flexiona les dues cames		
Mané l'esquena recta		
Col·loca la cama més llunyana de la cadira entre les cames del pacient		
Demana al pacient que posi les seves mans sobre les seves espatlles		
Encorcha el cos del pacient amb els braços a l'alçada de la cintura		
Gira amb el pacient cap a la cadira		
Baixa el pacient i l'asseu		
Acomoda el pacient		
S'acomoda del pacient		
Es renta les mans		
Registra la tècnica i les incidències a la Història Clínica del pacient		

RÚBRICA 8

ALIMENTACIÓ DEL PACIENT SEMIDEPENDENT		Nom de l'alumne/a:
Material:		Criteris d'avaluació: 1. Preparar la dieta al pacient que ho necessita. 2. Seleccionar el material necessari per a l'administració de medicació per via oral.
Guants d'un sol ús		
Xopador		
Pastilles de medicació		
Safata dieta		
Llistat dietes		
Triturador		
Espressidors		
PROCEDIMENT:		Realització
Es renta les mans		
Prepara el material		
Verifica que és el tipus de dieta prescrita segons el llistat de dietes		
Informa al pacient		
Demana la seva col·laboració		
Es posa els guants		
Col·loca el pacient en posició Fowler o l'asseu a la cadira (<i>veure rúbrica 7</i>)		
Situa el xopador sobre el tòrax del pacient		
Apropa la taulota on hi ha la safata amb el menjar		
Comprova la temperatura dels aliments		
Talla a trossos petits els aliments que ho precisen		
Treu les pastilles dels embolcalls		
Tritura les pastilles		
Fa ús d'espressidors		
Anima a la ingesta hídrica		
En acabar, comprova que no quedin restes d'aliments dins la boca		
Recull el material		
Acomoda el pacient: indica que el deixa al manco 30 minuts en posició Fowler		
Higiene bucal (<i>veure rúbrica</i>)		
S'acomoda del pacient		
Es renta les mans		
Registra la tècnica i les incidències a la Història Clínica del pacient		

RÚBRICA 9

HIGIENE BUCAL		Nom de l'alumne/a:
Material		Criteris d'avaluació: 1. Realitzar els procediments d'higiene i endreç del pacient 2. Descriure les cures d'infermeria pel que fa a les necessitats d'higiene i endreç
Guants d'un sol ús		
Gases		
Depressor o Kocher		
Solució antisèptica bucal		
Tassó amb aigua		
Tovallola		
PROCEDIMENT:		Realitzat
Es renta les mans		
Prepara el material		
Informa al pacient del procediment		
Col·loca el material al seu abast		
Es posa els guants		
Demana la col·laboració del pacient		
Col·loca el pacient en posició Fowler		
Retira la protesi dental		
Deposita la tovallola damunt el tòrax del pacient		
Agafa les gases amb el Kocher o el depressor		
Humidifica les gases amb aigua		
Introdueix les gases per retirar restes d'aliments		
Robotja la gasa emprada		
Agafa una gasa neta		
Humidifica la gasa amb l'antisèptic		
Neteja les genives		
Neteja el paladar		
Neteja els laterals		
Canvia al manco dues vegades de gasa		
Inepociona la cavitat bucal		
Exuga amb una gasa els llavis i les parts de la cara que s'han pogut banyar		
Lubrica els llavis		
Neteja la protesi amb raspall i pasta dentífrica		
Col·loca de nou la protesi a la boca		
Acomoda el pacient		
Recull el material		
Es renta les mans		
Registra la tècnica i les incidències a la Història Clínica del pacient		

HIGIENE GENITAL FEMENINA		Nom de l'alumne/a:
Material		Criteris d'avaluació: 1. Realitzar els procediments d'higiene genital del pacient 2. Descriure les cures d'infermeria pel que fa a les necessitats d'higiene
2 Esponges sabonoses		
Guants d'un sol ús		
Tovallola		
Xopador		
Bolquer		
Palangana amb aigua tèbia		
PROCEDIMENT:		Realitzat
Es renta les mans		
Prepara el material		
Demana ajuda a un company, segons les necessitats del pacient		
Informa a la pacient del procediment		
Preservar la intimitat del pacient: demana als acompanyats que surtin de l'habitació. Tanca la porta, es posa la cortina i/o el biombo, en cas d'habitació doble.		
Demana la col·laboració del pacient		
Es posa els guants		
Col·loca el material al seu abast		
Col·loca la pacient en decúbit supí i amb les cames flexionades		
Retira el material absorbent d'incontinència		
Aboca una mica d'aigua en la zona genital		
Separa els llavis externs		
Neteja els llavis interns i el meat uretral de dalt avall		
Neteja els llavis externs		
Aclarix		
Exuga suaument de dalt avall		
Col·loca la pacient en decúbit lateral		
Utilitza una esponja nova		
Neteja la zona perianal des de la vagina a l'anus		
Neteja els glutis		
Aclarix		
Exuga suaument		
Col·loca el xopador		
Col·loca el bolquer correctament		
Acomoda la pacient		
Recull el material		
S'acomoda de la pacient		
Es renta les mans		
Registra la tècnica i les incidències a la Història Clínica de la pacient		

7) CONCLUSIONS

En aquest punt del treball es procedirà a fer un aplec de les principals aportacions que han sorgit arran de la investigació, les quals mostren una correspondència directe amb els objectius plantejats a l'inici de la recerca.

Atenent al seguit d'accions engegades en el desenvolupament de la investigació, s'ha arribat a les següents **conclusions**:

1. Els professors de TBI de les Illes Balears avaluen la part pràctica mitjançant simulació, tot i que alguns d'ells utilitzen també altres instruments com l'observació. El valor que es dona a aquesta part pràctica augmenta en funció dels anys d'experiència impartint el mòdul professional. No obstant això, el nombre d'activitats d'avaluació de la pràctica és reduït, essent el més habitual una per avaluació.
2. Fins al moment, no existeixen publicacions sobre l'avaluació pràctica de TBI. No obstant, a nivell universitari són múltiples els estudis realitzats al respecte, per diferents disciplines: Infermeria, Medicina, entre d'altres.
3. Els obstacles manifestats pel professorat enquestat referent a l'avaluació pràctica de TBI són: la manca de temps, les elevades ràtios d'alumnes i les dificultats per a ser objectius.
4. Aquest estudi ha permès comprovar la **hipòtesi**: efectivament, existeixen dificultats per a l'avaluació pràctica de TBI.

S'ha de remarcar que, durant la recerca, la investigadora s'ha sorprès per l'anacronisme d'alguns dels temes publicats al Real Decret. Els centres sanitaris anualment revisen els seus protocols, que serveixen de guia als professionals de la salut. Si es té en compte que la legislació és de l'any 1995 és comprensible. Així i tot, seria interessant proposar una oferta formativa continuada per tal que els equips docents poguessin actualitzar les seves

competències entorn a la temàtica que ens ocupa. Cal afegir, que, també per normativa, professorat procedent de disciplines tan diverses com la Biologia, Farmàcia, Fisioteràpia tenen la possibilitat d'impartir el mòdul professional de Tècniques Bàsiques d'Infermeria, del qual en els seus estudis universitaris no tenen l'opció de formar-se.

Per finalitzar, la proposta aquí plantejada pretén donar solució, o al manco servir de guia per als docents, qui majoritàriament han manifestat entrebancs per a l'avaluació de la pràctica de TBI.

8. MIRANT AL FUTUR

Com ja s'ha manifestat en diversos apartats, el professorat ha revelat dificultats per a l'avaluació pràctica de TBI. Davant la necessitat d'una eina que facilités la seva tasca, una vegada entregat i defensat el projecte, es passarà a la fase de validació per consensuar amb els actors.

A més, es proposarà la creació d'una comissió científica integrada per docents de TBI per compartir experiències i recursos docents. La idea és duu a terme reunions periòdiques (anuals, a inici o final del curs acadèmic) per actualitzar, millorar i adaptar la rúbrica a nous escenaris futurs, tenint present que l'aprenentatge no és un procés estàtic i s'ha d'ajustar a les necessitats i innovacions de la matèria, tenint sempre present els protocols dels centres sanitaris.

“M’ho van contar i ho vaig oblidar; ho vaig veure i ho vaig entendre; ho vaig fer i ho vaig aprendre”

(Confuci)

9) REFERÈNCIES

Agut, S. i Grau, R. M. (2001). Una aproximación psicosocial al estudio de las competencias. *Proyecto social: Revista de relaciones laborales*, 9, 13-24
Recuperat de DIALNET:
<http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=209924>. [Consulta: 01-06-2015]

Blas, F. (2007). La formación profesional basada en la competencia. *Avances en supervisión educativa*, 7. Recuperat de:
http://www.adide.org/revista/index.php?option=com_content&task=view&id=223&Itemid=49 [Consulta: 01-06-2015]

BOE número 134, de 6 de juny de 1995. Real Decret 558/1995, de 7 d'abril, pel que s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà corresponent al títol de Tècnic en Cures Auxiliars d'Infermeria.
Recuperat de:
<http://www.boe.es/boe/dias/1995/06/06/pdfs/A16598-16603.pdf>. [Consulta: 20-05-2015]

BOE número 16, de 19 de gener de 2012. Real Decret 1790/2011, de 16 de desembre, pel que es complementa el Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals, mitjançant l'establiment de dues qualificacions professionals corresponents a la família professional Sanitat.
Recuperat de:
<http://www.boe.es/boe/dias/2012/01/19/pdfs/BOE-A-2012-809.pdf>
[Consulta: 20-05-2015]

BOE número 182. Real Decret 11147/2011, de 29 de juliol, pel que s'estableix l'ordenació general de la formació professional del sistema educatiu. Recuperat de: <http://www.boe.es/boe/dias/2011/07/30/pdfs/BOE-A-2011-13118.pdf>

Busleimán, J., Gutvay, A. V., Peralta de Elías, N. i Spadiliero de Lutri, M. (2014). Sistema de evaluación integral de actividades prácticas clínicas. *Huellas*. Recuperat de DIALNET:
dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/4838332.pdf. [Consulta: 01-06-2015]

De la Horra, I. (2010) La simulación como herramienta de evaluación de competencias en la formación de enfermería. *Reduca*, 2 (1), 549-580. Recuperat de:
<http://www.revistareduca.es/index.php/reduca-enfermeria/article/view/179>
[Consulta: 01-06-2015]

Durá, M. J. (2013). *La simulación clínica como metodología de aprendizaje y adquisición de competencias de Enfermería*. (Tesis doctoral). Facultad de Enfermería, Fisioterapia y Podología. Universidad Complutense de Madrid. Recuperat de:
<http://eprints.ucm.es/22989/1/T34787.pdf> [Consulta: 01-06-2015]

Durante, E. (2006). Algunos métodos de evaluación de las competencias: escalando la pirámide de Miller. *Revista del Hospital Italiano de Buenos Aires*, 26 (2), 55-61. Recuperat de:
<http://www.aspefam.org.pe/intranet/CEDOSA/metodo%20de%20evaluacion%20Ominicex.pdf> [Consulta: 01-06-2015]

Falcó, A. (2004). La nueva formación de profesionales: sobre la competencia profesional y la competencia del estudiante de enfermería. *Educación Médica*, 7 (1), 42-45. Recuperat de SCIELO:
<http://scielo.isciii.es/pdf/edu/v7n1/original4.pdf> [Consulta: 01-06-2015]

Gatica-Lara, F. i Uribarren-Berrueta, T. (2013). Cómo elaborar una rúbrica. *Investigación en Educación Médica*, 2 (1), 61-65. Recuperat de: http://riem.facmed.unam.mx/sites/all/archivos/V2Num01/10_PEM_GATICA.PDF [Consulta: 01-06-2015]

Juguera, L., Díaz, J. L., Pérez, M. L., Leal, C., Rojo, A., Echevarría, P. (2014). La simulación clínica como herramienta pedagógica. Percepción de los alumnos de Grado en Enfermería en la UCAM. *Enfermería Global*, 33, 175-190. Recuperat de SCIELO: http://scielo.isciii.es/scielo.php?pid=S1695-61412014000100008&script=sci_arttext. [Consulta: 01-06-2015]

Luis Rodrigo, M.A. (2002), *De la teoría a la práctica: El pensamiento de Virginia Henderson en el siglo XXI*. Barcelona: Masson.

Martínez-Rojas, G.J. (2008). Las rúbricas en la Evaluación Escolar: Su construcción y su uso. *Avances en Mediación*, 6, 129-138. Recuperat de: www.liceonavaljambeli.edu.ec/beta/documentos/rubricas_educacion_escolar.pdf [Consulta: 01-06-2015]

Ortega, A., Casanova, I., Pertuz, R. i Cárdenas, E. (2010). Tendencias tecnológicas: simulación en la formación odontológica. *Ciencia odontológica*, 7 (2), 116-128. Recuperat de: <http://www.redalyc.org/pdf/2052/205219754003.pdf> [Consulta: 11-06-2015]

Palés, J. (2006). Planificar un currículum o un programa formativo. *Educación Médica*. *Educación Médica*, 9 (2), 59-65. Recuperat de SCIELO: <http://scielo.isciii.es/pdf/edu/v9n2/formacion.pdf> [Consulta: 05-06-2015]

Palés, J. i Gomar, C. (2010) El uso de las simulaciones en educación médica. *Education in the Knowledge Society (EKS)*, 11 (2), 147-170. Recuperat de: http://revistas.usal.es/~revistas_trabajo/index.php/revistatesi/article/view/7075/7108. [Consulta: 11-06-2015]

Perassi, M. Z (2013). La importancia de planificar la evaluación. Aportes para debatir la evaluación de aprendizajes. *Argonautas*, 3, 1-16. Recuperat de: <http://www.argonautas.unsl.edu.ar/files/1%20%20PERASSI%20ZULMA.pdf>. [Consulta: 03-06-2015]

Ruíz, M. C. (2001). *La evaluación de programas de formación de formadores en el contexto de la formación en y para la empresa*. (Tesi doctoral). Facultat de Ciències de l'Educació. Universitat Autònoma de Barcelona. Barcelona
Recuperat de TDX:
<http://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/5003/crb05de12.pdf?sequence=5>
[Consulta: 01-06-2015]

Ruíz, M. C. (2009) Evaluación vs Calificación. *Revista digital innovación y experiencias educativas*, 16. Recuperat de: http://www.csi-csif.es/andalucia/modules/mod_ense/revista/pdf/Numero_16/MARIA%20DEL%20CARMEN_RUIZ_1.pdf [Consulta: 11-06-2015]

Tejada, J. (2004). Evaluación de programas. Módulo VI: Investigación e innovación formativa. Recuperat de: http://moadjaen.com/export/sites/default/galerias/galeriaDescargas/diputacion/dipujaen/formacion/centro-documental/Evaluacixn_programas_de_formacixn.pdf
[Consulta: 03-06-2015]

Varis autors. (2001). *Manual de casos clínicos simulados*. Departamento de Enfermería y Fisioterapia. Universidad de Cádiz. Jérez de la Frontera.
Recuperat de:

http://www.uca.es/recursos/doc/Unidades/Unidad_Innovacion/Actuaciones/ANEXOS_2011_2012/359759948_2211201213917.pdf [Consulta: 01-06-2015]

Varis autors. (2002). *Guía de buenas prácticas en Enfermería: atención orientada al paciente*. Asociación Profesional de Enfermera de Ontario.

Recuperat de:

http://www.evidenciaencuidados.es/evidenciaencuidados/pdf/RNAO/Atencion_orientada_al_paciente_guia.pdf [Consulta: 27-05-2015]

Varis autors. (2007). *Guía de Actuación de Enfermería: Manual de procedimientos generales*. Conselleria de Salut. Comunitat Valenciana.

Recuperat de:

<http://publicaciones.san.gva.es/publicaciones/documentos/V.5277-2007.pdf> [Consulta: 27-05-2015]

Velasco, A. (2013) *Simulación clínica y Enfermería, creando un ambiente de simulación*. Escuela universitaria de Enfermería "Casa de salud Valdecilla". Universidad de Cantabria. . Recuperat de:

<https://metodoinvestigacion.files.wordpress.com/2014/11/simulacion-clinica-y-enfermeria-creando-un-ambiente-de-simulacion-universidad-de-cantabria.pdf> [Consulta: 01-06-2015]

Wilford A. i Doyle T.J. (2009). La simulación en la enseñanza de la Enfermería. *Metas de Enfermería*, 12(8), 14-18.

10) BIBLIOGRAFIA

Champin, D. (2014). *Modelos de evaluación del aprendizaje en un currículo por competencias: el caso del currículo por competencias destinado a la formación de médicos*. (Tesi doctoral). Escola Politècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona. Universitat Politècnica de Catalunya.

Recuperat de TDX:

<http://tdx.cat/bitstream/handle/10803/283577/TDCM1de1.pdf?sequence=1>.

[Consulta: 01-06-2015]

De la Mano, M. i Moro, M. (2009). L'avaluació per competències: proposta d'un sistema de mesura per al grau d'Informació i Documentació. *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, 23. Recuperat de: <http://bid.ub.edu/23/delamano1.htm> [Consulta: 01-06-2015]

Maroto, O. (2010). Evaluación de la presentación de caso, clínica de odontología de restaurativas: propuesta de una metodología de rúbrica. *Revista electrónica "Actualidades Investigativas en Educación"*, 10 (1), 1-22. Recuperat de: <http://revista.inie.ucr.ac.cr/index.php/aie/article/view/424> [Consulta: 01-06-2015]

Nolla-Domenjó, M. (2009). La evaluación en la educación médica. Principios básicos. *Educ Med*, 12(4):223-229.

Recuperat de:

[http://www.msal.gov.ar/observatorio/images/stories/documentos_formacion/ace](http://www.msal.gov.ar/observatorio/images/stories/documentos_formacion acerca_de/NOLLA-DOMENJO-)
[rca_de/NOLLA-DOMENJO-](http://www.msal.gov.ar/observatorio/images/stories/documentos_formacion acerca_de/NOLLA-DOMENJO-)

[_La_evaluacion_en_educacion_medica_Principios_basicos.pdf](http://www.msal.gov.ar/observatorio/images/stories/documentos_formacion acerca_de/NOLLA-DOMENJO-_La_evaluacion_en_educacion_medica_Principios_basicos.pdf) [Consulta: 01-06-2015]

Rodríguez-Díeza, M.C., Díez, N., Merino, I. Velis J.M., Tienza A. i Robles-García J.E. (2014). La simulación mejora la confianza de los estudiantes para

adquirir competencias en urología. *Actas Urológicas Españolas*, 38 (6), 367-372. Recuperat de:

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0210480613003793>

[Consulta: 01-06-2015]

Yáñez, R. i Cuadra, R. (2008) La técnica Delphi y la investigación en los servicios de salud. *Ciencia y Enfermería*, 14 (1), 9-15. Recuperat de SCIELO:

<http://www.scielo.cl/pdf/cienf/v14n1/art02.pdf> [Consulta: 10-04-2015]

11) WEBGRAFIA

ite.educacion.es Recuperat de:

http://www.ite.educacion.es/formacion/materiales/90/cd/cursofor/cap_4/cap4a.htm

todofp.es Recuperat de:

<http://www.todofp.es/dctm/todofp/borradores/titulos/feb13/prdgm cuidados-auxiliares-de-enfermeria.pdf?documentId=0901e72b81595c93>

<http://www.todofp.es/dctm/todofp/acreditacion-de-competencias/guias/sanidad/gecsan6692.pdf?documentId=0901e72b814ea15a>

http://mestreacasa.gva.es/web/solbes_jos/blog/blogs/evaluacion_y_trabajo_por_competencias

12) ANNEXOS

1. Taula 3
2. Rúbriques a mida real
3. Enquesta al professorat

1) Taula 3. Experiència professorat impartint TBI. FONT: Elaboració pròpia

ANYS D'EXPERIÈNCIA	NOMBRE PROFESSORAT
Un	1
Tres	2
Quatre	3
Cinc	2
Set	1
Vuit	1
Deu	2
Catorze	1
Quinze	1
Trenta-tres	1

2) Rúbriques

RÚBRICA 1

PRESA DE CONSTANTS VITALS		Nom alumne/a:
Material		Criteris d'avaluació: <ol style="list-style-type: none"> 1. Definir cada una de les constants vitals i els factors que poden modificar-ne els valors 2. Identificar el material necessari per a la mesura de les constants vitals 3. Identificar les zones anatòmiques de mesura de les constants vitals 4. Realitzar correctament el procediment de mesura de les constants vitals 5. Enregistrar les dades dels paràmetres obtinguts en el suport adequat i de la forma establerta
Fonendoscopi		
Esfingomanòmetre		
Termòmetre		
Gràfica de constants		
Bolígrafs		
Rellotge		
PROCEDIMENT:		Realitzat
Es renta les mans		
Prepara correctament tot el material		
Informa del procediment al pacient		
Preservar la intimitat del pacient: demana als acompanyats que surtin de l'habitació. Tanca la porta, es posa la cortina i/o el biombo, en cas d'habitació doble.		
Col·loca correctament l'esfingomanòmetre		
Col·loca correctament el fonendoscopi		
Valor correcte de Tensió arterial (TA)		
Registre correcte de TA i incidències		
Selecciona una zona anatòmica correcta per a mesurar la Freqüència cardíaca (FC)		
Mesura la FC durant almanco 30"		
No fa ús del dit polze		
Valor correcte de FC		
Registre correcte de FC i incidències		
Col·loca correctament el termòmetre		
Valor correcte de Temperatura (T ^a)		
Registre correcte de T ^a i incidències		
Mesura la Freqüència respiratòria (FR) durant almanco 30"		
Valor correcte de la FR		
Registre correcte de la FR i incidències		
Acomoda al pacient		
Informa dels valors al pacient		
Recull el material		
S'acomiada del pacient		
Es renta les mans		

RÚBRICA 2

ADMINISTRACIÓ D'ÈNEMA COMERCIAL		Nom de l'alumne/a:
Material		Criteris d'avaluació: 1. Preparar el material per a l'administració d'ènemes 2. Realitzar la tècnica d'administració d'ènemes
Guants d'un sol ús		
Xopador		
Ènema		
Lubricant		
Orinal pla		
Bolquer		
Material per a la higiene genital (veure rúbrica 4)		
PROCEDIMENT:		Realitzat
Es renta les mans		
Prepara el material		
Demana ajuda a un company, si cal, segons les necessitats del pacient		
Informa al pacient del procediment		
Preservar la intimitat del pacient: demana als acompanyats que surtin de l'habitació. Tanca la porta, es posa la cortina i/o el biombo, en cas d'habitació doble.		
Demana la col·laboració del pacient		
Es posa els guants		
Col·loca al pacient en decúbit lateral esquerre		
Posa un xopador i un bolquer baix les anques del pacient		
Impregna l'extrem de l'ènema amb lubricant		
Avisa al pacient perquè es relaxi i no faci força		
Separa l'anca superior amb una mà		
Introdueix la cànula suaument		
Estreny el recipient fins a introduir la totalitat del contingut		
Retira la cànula lentament		
Mantén les anques estretes durant al manco 5 minuts		
Col·loca l'orinal pla per a l'evacuació		
Deixa el temps que el pacient necessiti		
Higiene genital (veure rúbrica 4)		
Acomoda al pacient		
Recull el material		
S'acomiada del pacient		
Es renta les mans		
Registra la tècnica i les incidències a la Història Clínica del pacient		

RÚBRICA 3

HIGIENE CORPORAL AL PACIENT DEPENDENT		Nom de l'alumne/a:		
Material:		Criteris d'avaluació:		
2 esponges sabonoses		1. Realitzar els procediments d'higiene i endreç del pacient 2. Descriure les cures d'Infermeria pel que fa a les necessitats d'higiene i endreç 3. Aplicar mesures de prevenció d'úlceres per pressió		
Palangana amb aigua tèbia				
Guants d'un sol ús				
2 tovalloles				
Crema hidratant o oli d'ametlles				
Camisa de dormir				
Bolquer				
Xopador				
Carro o bossa de roba bruta				
Carro o bossa de residus				
PROCEDIMENT:				Realitzat
Es renta les mans				
Prepara el material				
Demana ajuda a un company				
Informa al pacient del procediment				
Preservar la intimitat del pacient: demana als acompanyats que surtin de l'habitació. Tanca la porta, es posa la cortina i/o el biombo, en cas d'habitació doble.				
Demana la col·laboració del pacient				
Es posa els guants				
Col·loca el material al seu abast				
Col·loca el pacient en decúbit supí				
Comença rentant la cara només amb aigua				
Retira la camisa de dormir				
Retira el material d'incontinència				
Cobreix amb una tovallola la zona que no es neteja en aquell moment				
Zona anatòmica		Neteja	Aclareix	Eixuga
Coll				
Orelles				
Braços				
Aixelles				
Mans				
Abdomen				
Té en compte la zona submamària				
Extremitats inferiors				
Peus				

Té en compte els espais interdigitals			
Zona genital (<i>veure rúbrica: femenina i masculina</i>)			
Col·loca al pacient en decúbit lateral			
Canvia l'esponja			
Part posterior del coll			
Espatlles			
Esquena			
Cuixes			
Anques			
Eixuga sense fricció			
Hidrata la pell amb crema hidratant o oli d'ametlles			
Col·loca el material d'incontinència			
Vesteix al pacient			
Acomoda el pacient			
Recull el material			
S'acomiada del pacient			
Es renta les mans			
Registra la tècnica i les incidències a la Història Clínica del pacient			

RÚBRICA 4

HIGIENE GENITAL MASCULINA		Nom de l'alumne/a:
Material		Criteris d'avaluació: 1. Realitzar els procediments d'higiene genital del pacient 2. Descriure les cures d'Infermeria pel que fa a les necessitats d'higiene
2 Esponges sabonoses		
Guants d'un sol ús		
Tovallola		
Xopador		
Bolquer		
Palangana amb aigua tèbia		
PROCEDIMENT:		Realitzat
Es renta les mans		
Prepara el material		
Informa al pacient del procediment		
Preservar la intimitat del pacient: demana als acompanyats que surtin de l'habitació. Tanca la porta, es posa la cortina i/o el biombo, en cas d'habitació doble.		
Demana la col·laboració del pacient		
Es posa els guants		
Col·loca el material al seu abast		
Col·loca la pacient en decúbit supí		
Retira el material absorbent d'incontinència		
Aboca aigua en la zona genital		
Primer neteja el penis		
Abaixa el prepuci		
Neteja el gland fent moviments circulars des del meat urinari		
Aclareix		
Eixuga suaument		
Apuja de nou el prepuci		
Neteja els testicles		
Aclareix		
Eixuga suaument		
Col·loca el pacient en decúbit lateral		
Utilitza una esponja nova		
Neteja la zona perianal		
Neteja els glutis		
Aclareix		
Eixuga suaument		
Col·loca el xopador		
Col·loca el bolquer correctament		
Acomoda el pacient		
Recull el material		
S'acomiada del pacient		
Es renta les mans		
Registra la tècnica i les incidències a la Història Clínica del pacient		

RÚBRICA 5

PACIENT POST-QUIRÚRGIC		Nom de l'alumne/a:
Material:		Criteris d'avaluació: <ol style="list-style-type: none"> 1. Col·laborar en l'atenció del pacient post-quirúrgic 2. Descriure les complicacions post-quirúrgiques més freqüents 3. Instruir al pacient en la realització d'exercicis respiratoris 4. Identificar correctament els mecanismes d'oxigenoteràpia 5. Manipular correctament els mecanismes d'oxigenoteràpia
Pal de serumteràpia		
Palangana		
Botella/orinal pla		
Manta		
Mascareta Venturi		
Guants d'un sol ús		
PROCEDIMENT:		Realitzat
Es renta les mans		
Prepara l'habitació del pacient: material		
Es posa els guants		
Constants vitals (<i>veure rúbrica 1</i>)		
Control del nivell de consciència		
Control del dolor		
Control nàusees		
Control de micció		
Control de l'apòsit quirúrgic		
Control del drenatge		
Explica al pacient els exercicis de fisioteràpia respiratòria		
Explica com ha de tossir i/o esternudar		
Selecciona correctament la mascareta Venturi		
Col·loca de la forma adient la rodeta de la mascareta Venturi		
Connecta correctament la mascareta Venturi a la presa d'oxigen		
Acomoda al pacient		
Es renta les mans		
Registra la tècnica i les incidències a la Història Clínica del pacient		

RÚBRICA 6

SONDATGE VESICAL		Nom de l'alumne/a:
Material:		Criteris d'avaluació: <ol style="list-style-type: none"> 1. Reconèixer els tipus de sondatge vesical 2. Preparar el material necessari per a un sondatge vesical 3. Col·laborar en la instauració d'un sondatge vesical
Sonda vesical		
Bossa de diüresi		
Gases estèrils		
Antisèptic		
Ampolla de 10cc d'aigua destil·lada		
Material per a la higiene genital		
Guants estèrils		
Guants d'un sol ús		
Xeringa de 10cc		
Lubricant urològic anestèsic		
Talla estèril		
PROCEDIMENT:		Realitzat
Es renta les mans		
Prepara el material		
Informa al pacient del procediment		
Preservar la intimitat del pacient: demana als acompanyats que surtin de l'habitació. Tanca la porta, es posa la cortina i/o el biombo, en cas d'habitació doble.		
Demana la col·laboració del pacient		
Es posa els guants		
Col·loca el pacient: decúbit supí si és home i posició ginecològica si és dona		
Realitza la higiene genital correctament (<i>veure rúbrica 10</i>)		
Es canvia els guants		
Prepara el material sobre un camp estèril		
Demana al pacient que es mantingui relaxat		
Proporciona el material a la infermera		
Insereix la bossa de diüresi a la sonda en el moment adequat		
Penja la bossa al lloc indicat al llit		
Comprova la correcta sortida d'orina		
Acomoda el pacient		
Recull el material		
Es renta les mans		

RÚBRICA 7

TRASLLAT LLIT-BUTACA		Nom de l'alumne/a:	
Material		Criteris d'avaluació: 1. Descriure els tipus de mobilitzacions i els arcs de moviment 2. Aplicar les normes fonamentals de la mecànica corporal 3. Identificar les normes de prevenció de caigudes	
Guants d'un sol ús			
Llençol			
PROCEDIMENT:			Realitzat
Es renta les mans			
Informa al pacient del procediment			
Demana la col·laboració del pacient			
Es posa els guants			
Comprova que el llit està frenat			
Situa la butaca paral·lela al llit			
Col·loca un llençol damunt la butaca			
Baixa el llit fins a l'alçada mínima			
Puja la capçalera entre 45-90º			
Col·loca el braç més pròxim a la capçalera del llit darrere el coll del pacient			
Col·loca l'altre braç abaix del genoll del pacient			
Gira el cos de manera que les cames del pacient queden penjant del llit			
Posa les sabates al pacient			
Comprova que les sabates estiguin ben subjectes			
Orienta els peus en direcció al pacient			
Flexiona les dues cames			
Manté l'esquena recta			
Col·loca la cama més llunyana de la cadira entre les cames del pacient			
Demana al pacient que posi les seves mans sobre les seves espatlles			
Encercla el cos del pacient amb els braços a l'alçada de la cintura			
Gira amb el pacient cap a la cadira			
Baixa el pacient i l'asseu			
Acomoda el pacient			
S'acomiada del pacient			
Es renta les mans			
Registra la tècnica i les incidències a la Història Clínica del pacient			

RÚBRICA 8

ALIMENTACIÓ DEL PACIENT SEMIDEPENENT		Nom de l'alumne/a:
Material:		Criteris d'avaluació: 1. Preparar la dieta al pacient que ho necessita. 2. Seleccionar el material necessari per a l'administració de medicació per via oral.
Guants d'un sol ús		
Xopador		
Pastilles de medicació		
Safata dieta		
Llistat dietes		
Triturador		
Espessidors		
PROCEDIMENT:		Realització
Es renta les mans		
Prepara el material		
Verifica que és el tipus de dieta prescrita segons el llistat de dietes		
Informa al pacient		
Demana la seva col·laboració		
Es posa els guants		
Col·loca el pacient en posició Fowler o l'asseu a la cadira (<i>veure rúbrica 7</i>)		
Situa el xopador sobre el tòrax del pacient		
Apropa la tauleta on hi ha la safata amb el menjar		
Comprova la temperatura dels aliments		
Talla a trossos petits els aliments que ho precisen		
Treu les pastilles dels embolcalls		
Tritura les pastilles		
Fa ús d'espessidors		
Anima a la ingesta hídrica		
En acabar, comprova que no quedin restes d'aliments dins la boca		
Recull el material		
Acomoda el pacient: indica que el deixa al manco 30 minuts en posició Fowler		
Higiene bucal (<i>veure rúbrica</i>)		
S'acomiada del pacient		
Es renta les mans		
Registra la tècnica i les incidències a la Història Clínica del pacient		

RÚBRICA 9

HIGIENE BUCAL		Nom de l'alumne/a:
Material		Criteris d'avaluació: 1. Realitzar els procediments d'higiene i endreç del pacient 2. Descriure les cures d'Infermeria pel que fa a les necessitats d'higiene i endreç
Guants d'un sol ús		
Gases		
Depressor o Kocher		
Solució antisèptica bucal		
Tassó amb aigua		
Tovallola		
PROCEDIMENT:		Realitzat
Es renta les mans		
Prepara el material		
Informa al pacient del procediment		
Col·loca el material al seu abast		
Es posa els guants		
Demana la col·laboració del pacient		
Col·loca el pacient en posició Fowler		
Retira la pròtesi dental		
Deposita la tovallola damunt el tòrax del pacient		
Agafa les gases amb el Kocher o el depressor		
Humidifica les gases amb aigua		
Introdueix les gases per retirar restes d'aliments		
Rebutja la gasa emprada		
Agafa una gasa neta		
Humidifica la gasa amb l'antisèptic		
Neteja les genives		
Neteja el paladar		
Neteja els laterals		
Canvia al manco dues vegades de gasa		
Inspecciona la cavitat bucal		
Eixuga amb una gasa els llavis i les parts de la cara que s'han pogut banyar		
Lubrica els llavis		
Neteja la pròtesi amb raspall i pasta dentífrica		
Col·loca de nou la pròtesi a la boca		
Acomoda el pacient		
Recull el material		
Es renta les mans		
Registra la tècnica i les incidències a la Història Clínica del pacient		

RÚBRICA 10

HIGIENE GENITAL FEMENINA		Nom de alumne/a:
Material		Criteris d'avaluació: 1. Realitzar els procediments d'higiene genital del pacient 2. Descriure les cures d'Infermeria pel que fa a les necessitats d'higiene
2 Esponges sabonoses		
Guants d'un sol ús		
Tovallola		
Xopador		
Bolquer		
Palangana amb aigua tèbia		
PROCEDIMENT:		Realitzat
Es renta les mans		
Prepara el material		
Demana ajuda a un company, segons les necessitats del pacient		
Informa a la pacient del procediment		
Preservar la intimitat del pacient: demana als acompanyats que surtin de l'habitació. Tanca la porta, es posa la cortina i/o el biombo, en cas d'habitació doble.		
Demana la col·laboració del pacient		
Es posa els guants		
Col·loca el material al seu abast		
Col·loca la pacient en decúbit supí i amb les cames flexionades		
Retira el material absorbent d'incontinència		
Aboca una mica d'aigua en la zona genital		
Separa els llavis externs		
Neteja els llavis interns i el meat uretral de dalt avall		
Neteja els llavis externs		
Aclareix		
Eixuga suaument de dalt avall		
Col·loca la pacient en decúbit lateral		
Utilitza una esponja nova		
Neteja la zona perianal des de la vagina a l'anus		
Neteja els glutis		
Aclareix		
Eixuga suaument		
Col·loca el xopador		
Col·loca el bolquer correctament		
Acomoda la pacient		
Recull el material		
S'acomiada de la pacient		
Es renta les mans		
Registra la tècnica i les incidències a la Història Clínica de la pacient		

AVALUACIÓ PRÀCTICA DE TÈCNiques BÀSIQUES D'INFERMERIA

* Necessari

1) Quants anys has impartit TBI (incloent el curs actual)? *

2) Com s'avalua la part pràctica de TBI? *

Si és necessari es pot triar més d'una opció.

- Simulació de casos pràctics
 Resolució per escrit de casos clínics
 Observació de les pràctiques a l'aula
 Altres:

3) L'avaluació de la part pràctica es realitza: *

Si és necessari es pot triar més d'una opció.

- Individualment
 En parelles
 En grups reduïts de 3-4 alumnes
 Altres:

4) La qualificació és:

- Qualitativa
 Quantitativa
 Ambdues

5) Amb quina freqüència s'avalua la part pràctica? *

Si és necessari es pot triar més d'una opció.

- Per tema
 Setmanal
 Per trimestre
 Altres:

6) Quin percentatge suposa de la nota final de l'assignatura? *

7) A partir de quina nota es fa mitjana? *

8) Es fa ús de rúbriques/ graelles? *

- Sí
 No

9) Creus que hi ha "accions/fets" que han d'invalidar o indicar no superar la prova? Per exemple: fer la higiene genital femenina en sentit invers, de la zona anal a la zona uretral. *

- Sí
 No

10) Quina consideres que és la major dificultat per avaluar la part pràctica de TBI? *

11) Quin aspecte creus que és imprescindible a l'hora d'avaluar la pràctica de TBI? *

12) Observacions, si cal: